

skauting

říjen–listopad 2013
dvoměsíčník pro skautskou výchovu

RESTART

Obsah

VÝCHOVA

Plánování	Nastavování výchovných cílů	4–5
Strašák	Krize a jak na ně	14–15
Poradna	Vyhodit člena z oddílu?	16–17
Pedagogika	Odměny a tresty v oddíle	20–22
Příběh	Rozhodování (ne)jen o kukuřici	23
Z deníku...	... výchovného zpravodaje	26

STEZKA

Instant	Už jedéem!	8–9
Instant	Šestka na koláži	10
Z časopisů	Expedice ZS	18

RESTART

Ze zákulisí	Oddíl na dálkové ovládní	2–3
Plánování	Oddílové plánování v praxi	6–7
Stežka	Restart stežky v oddíle	11
Předávání	Předávání střediska	12–13
Co letí u dětí	Test – co baví vaše děti?	19
Zapoj se	Předsněmová diskuze	24–25
Skauting pro život	Skaut učitelem, učitel skautem	28–29
Představuje se	Nový program nekončí	30

*Pokračujeme, nebo znovu začínáme?
Jak často mačkáme restart?*

Oddíl na dálkové ovládání

FOTO MARTIN LISCHKA - VUK

Doma v Praze, ve škole v Brně, oddíl v Praze, kamarádi v Brně. Jde to vůbec dohromady? Vést oddíl na dálku je často jedinou možností, jak zachovat jeho existenci, nikoli však možností jednoduchou.

MARTIN ČERNÝ -
- MODRÁK

Když jsem na začátku oktávy na gymnáziu přemýšlel, kam chci na vysokou školu, lákalo mě studium v jiném městě. Ač téměř rodilý Pražák, zvolil jsem nakonec Brno a dostal jsem se tak do stejné situace, v jaké se každoročně ocitá řada skautů. Jestliže neplánujete oddíl po svém přesídlení úplně opustit, vynoří se před vámi ožehavý problém. Jak se účastnit oddílového života, a zároveň neztratit kontakt se svým studentským Já? Tahle otázka se může stát opravdovým time-managemetovým oříškem.

ROK PRVNÍ

I když dojezdová vzdálenost Brna a Prahy činí pouhé dvě a půl hodiny, zjišťoval jsem, že některé věci dělat „z exilu“ nejdou. Všechna setkání se musela přizpůsobovat mému časovému režimu. **Flexibilita** (tolik důležitá pro týmové vedení!) byla najednou nedostatkovým zbožím. Jste tahoun? Projekt stojí a padá s vámi. Nejste nablízku? To je, jako kdybyste chtěli řídit auto z kufru. Za jistých okolností to jde, ale nesmíte se pouštět do příliš krkolomného terénu.

Příprava akcí se tak stala jak méně flexibilní, tak i hůř kontrolovatelná. I z téhle zkušenosti se ale dalo něco vytěžit: naučil jsem se, jak rozdělovat úkoly tak, aby jejich plnění nevyžadovalo stálou kontrolu a nekonečné konzultace.

A je třeba říci, že jsem si uvědomil další velké plus: díky vedení oddílu jsem se vracel do téměř „rodné“ Prahy mnohem častěji. Nepřerušil jsem tak sociální vazby s místem, kde jsem vyrůstal.

ROK DRUHÝ

V létě jsme s kamarádem – pro změnu studujícím v Liberci – převzali vedení oddílu. O tom,

jak náročné je konsolidovat oddíl po předání, jsme měli jen matnou představu.

Začaly se vršit problémy, vážlo jejich řešení. Ve vedení nás bylo sedm, což situaci také poněkud komplikovalo. **Nestanovili jsme si přesné kompetence**, nikdo nehlídal fungování týmu jako celku. Přehazovali jsme si odpovědnost jako horký brambor a rozhodování se stalo asi tak efektivní jako stavba Babylonské věže. Hlavní potíže nastaly s administrativou – pozor, tam se z nedodržování termínů stává hrozba takřka právního charakteru.

Ze začátku nás zachránil oddílový systém. Družinové schůzky během týdne vedou rádcové, celý oddíl i s vedením se setkává jednou za měsíc na oddílovce a na víkendovkách. Nemuseli jsme tedy honem hledat, jak zajistit chod oddílu přes týden. Jenže! Schůzky a akce zdaleka nepředstavují všechen čas: skoro stejně zabírají oddílové a střediskové rady a příprava akcí.

Na začátku mě opravdu hodně překvapilo, jak velký problém vůbec je, snažit se na dálku soustředit na oddílové problémy. Zvykl jsem si to nazývat **Avatar efektem**. Jakmile jsem byl v Brně, pohltily mě úplně jiné starosti. Obklopen lidmi mimo oddíl, dělalo mi problém najednou přepnout a řešit oddílové záležitosti – v tu chvíli značně virtuální. Jako bych je prostě nechal ve vlaku z Prahy (jako v oné Avatarově „rakvi“, pokud jste viděli film).

ROK TŘETÍ

V uvědomování chyb nám pomohly hlavně přípravy tábora. Začali jsme se zase pravidelně potkávat a dlouho neřešené věci se znova daly do pohybu.

Všechny nepříjemnosti vedení na dálku mi pomohly uvědomit si, jak důležité je mít ve věcech vedení přehled a systém. Zkoušel jsem si teď cvičně napsat, co je pro to potřeba udělat. Na prvním místě mám napsáno „**mít přesně rozdělené kompetence**“. To platí pochopitelně hlavně tehdy, když vedete v týmu.

Zkuste si nyní odpovědět na každou otázku v tabulce na sousední straně ano/ne. Pochopitelně, že jeden člověk může mít víc rolí.

Pokud vás studuje v jednom městě víc, vytvořte „městské oddílové týmy“ – bude se vám pracovat lépe a snáz se „přinutíte“ k oddílovým věcem.“

MARTIN ČERNÝ - MODRÁK
(22 let)

Vede 301. Soví oddíl v Praze a studuje hospodářskou politiku, mezinárodní vztahy a environmentalistiku na FSS MU v Brně.
xcermor1@gmail.com

Máte v oddíle hospodáře?*
Máte rozdělení, kdo se stará o jakou věkovou kategorii?
Stará se někdo o chod oddílového týmu jako celku?
Máte někoho, kdo komunikuje se střediskem?
Máte někoho, kdo komunikuje s veřejností?
Máte někoho, kdo komunikuje s rodiči?
Máte někoho, kdo se stará o komunikaci s bývalými členy oddílu?
Máte někoho nad 15 let, kdo chodí na schůzky (a hlídá jejich kvalitu), když tam nejste?
Máte někoho, kdo se stará o zpětnou vazbu od členů oddílu?
Máte někoho, kdo pečuje o duševní pohodu v týmu vedení (a u dětí)?

* Vzhledem k narůstající složitosti hospodářských záležitostí by hospodář měl mít na starosti pouze svou agendu bez kombinace s něčím jiným.

Zadruhé je nesmírně funkční udržovat **pravidelný rytmus setkání** – rad nebo jakýchkoli jiných akcí. Z vlastní zkušenosti si myslím, že frekvence jednou do měsíce a půl (co se týká společných rad), případně do měsíce (víkendové akce) je ideální. U nás se osvědčilo plánovat, kdy uděláme další radu vždy na konci té předcházející. Jinou možností je operativní plánování schůzek pomocí doodlu.

Pro efektivní vedení na dálku používáme cloudové úložiště oddílových dokumentů, zápisů z rad a podobně – využít můžete GoogleDocs, Dropbox, Skydrive aj. Když můžete pracovat online a všichni uvidí pokrok v tom, co děláte, práce se stává přehlednější a lépe se organizuje. Existují také další nástroje, jak efektivně překonat časoprostorovou propast, z nichž:

- ▶ telefon je dobrý na řešení akutních problémů,
- ▶ mail na koncepční problémy (např. rozdělování úkolů),
- ▶ skype na delší konzultace (plánování programů).

Časem jsem si však ověřil, že ani jeden z nich nefunguje jako teleport. Běží opravdu vše, jak má? To jsem často nevěděl. Mohl jsem jenom věřit tomu, co mi kdo řekl. Vůbec nejnáročnější bylo tedy naučit se **spolehnout na ostatní**. Pěstujte důvěru a spolehlivost v týmu! Dřív, než ji budete zkoušet naostro. Nechte ostatní, ať také okusí chuť zodpovědnosti za společné dílo. Dávejte jim samostatné úkoly, následky jejichž splnění či nesplnění ponesou například jen oni sami (může to být roverská výprava nebo táborová stavba). Zkuste se na chvíli

Jak poznat, že je oddíl připraven fungovat bez vás? Použijte jednoduchou metodu – na konci rady nechte každého popsat, jak bude postupovat při zpracování svého úkolu. Každý by si měl být jistý tím, co, kdy a hlavně proč má dělat. Rovněž je dobré nechávat všem odpovědným osobám nějakého konzultanta, na něhož se mohou v případě problémů obrátit

upozadit jako autorita (svěřte přípravu a vedení porady někomu jinému), nechte tým rozhodovat samostatně. Je hodně náročné programově v lidech pěstovat **samostatnost a spolehlivost**. Bez těchto schopností je však velmi ošemetné vydat se na stezku „oddílu na dálkové ovládání“. Až když máte jistotu v delegování úkolů v týmu, teprve tehdy se oddílový „autopilot“ stává dobrým pomocníkem.

A čeho jsem si všiml ještě: naše absence neměla skoro žádný vliv na fungování oddílu po výchovné stránce. Překvapivě mi přišlo, že se díky tomu oddíl (hovořím o skautském věku) stal samostatnějším, schopnějším a spolehlivějším než kdykoli předtím. Možná to bylo konkrétním mixem členů, možná vhodnou velikostí oddílu (12 členů), možná jsme prostě jenom měli dobré rádce. V řadě případů jsem měl dojem, že bez naší přítomnosti spolu dokázaly děti fungovat lépe: učily se od sebe navzájem, vybavovaly si hry, které jsme s nimi hráli, nebo přicházely samy s novými.

Nefunguje to ale vždycky a nelze se spolehnout na takovou oddílovou anarchii programově: jako při jakémkoli pedagogickém působení, i tady je potřeba myslet na všechno. *Dáváte pozor na prevenci šikany? Na ostatní patologické jevy, které na dálku neodhalíte? Jsou skauti poučeni o zásadách bezpečného chování (zde se opět dotýkáme právního rámce našeho pedagogického působení!), vědí, co dělat v krizových situacích? Tuší, jak si připravit program?*

Sečteno podtrženo, nemyslím si, že by model vedení na dálku přinášel jenom rizika a problémy. Vidím zde i řadu přínosů – nutí vás k větší systematickosti, učí vás spoléhat na druhé.

<http://301.rodsovy.cz>

Rubrika Ze zákulisí je okénkem do života oddílů. Nechte se inspirovat tím, jak se jinde poprali s těžkou situací nebo vyřešili problém.

Jak nastavovat výchovné cíle

A je to zase tady. Konec prázdnin a s ním začátek nejen školního, ale i skautského roku. Spolu s ním nás čeká velká nebo menší oddílová rada, jejíž podstatnou částí by mělo být plánování dalšího roku. Nejen plánování akcí, ale sestavení výchovného plánu.

1. PROČ VÝCHOVNÝ PLÁN A PROČ PLÁNOVAT?

HANA ŽAMPACHOVÁ -
- KŘO

Tato otázka se objevuje v obměnách stále a pořád. Na každém (dobrém) kurzu vás to budou učit, ale mnohem důležitější než dobře si „naslovíčkarit“ SMART cíl je vědět, proč plánuji, a být přesvědčen, že je to pro můj oddíl dobré a vyplatí se věnovat tomu čas. Pokud plánování vnímáme jako nástroj, který nám pomůže při řešení oddílových problémů a umožní nám efektivně pracovat s našimi dětmi, máme napul vyhráno. Na oddílové činnosti a výchově dětí se podílí více lidí, je nutné, aby všichni věděli, kam jdou, kam posouvají oddíl, potažmo děti. Plán nám poslouží, abychom si vyjasnili, co považujeme za dobré a žádoucí, co bychom měli našim dětem předat.

Pokud nahlédnete do nové VZ nebo si na Křížovatce vyhledáte dříve vydaný článek ve skautingu Jak plánovat skautský/ oddílový rok, najdete tam podrobnější odpověď na otázku, proč plánovat

2. JAK A KDE ZÍSKAT NÁPLŇ PLÁNU? Z ČEHO ČERPAT NÁMĚTY NA CÍLE?

Ne ve všech oddílech je už dobře zakořeněné a zaběhnuté dlouhodobé plánování, které vychází z vize a představy našeho oddílu na několik let. Pokud začínáte s plánováním nebo ještě nemáte dobře zažité své dlouhodobější plány a zvažujete, jak vybrat priority, kterým by se váš plán měl věnovat, můžete vycházet z následujících odstavců, jen nezapomeňte, že se vám mohou objevit dva „druhy“ cílů a to **výchovné**, které hovoří o tom, jak a kam děti posunout a „**provozní**“, které se zabírají chodem a fungováním oddílu. Výchovných priorit a z nich vycházejících cílů bychom si měli stanovit 3–5. Provozních můžeme více, ale je na nás, abychom odhadli, kolik času a energie nám zaberou.

Stezka – svůj plán můžete také vystavět na stezce, nestačí ale jen rozplánovat jednotlivé body, měli byste se podívat do kompetencí, které se za nimi skrývají, a podporovat jejich rozvoj i jinými prostředky než jen skrze body ve stezce. Kompetence najdete popsané např.: v Experimentální příručce ke stezce. U stezky najdeme oba druhy cílů – např. zavést stezku do konce ledna je provozní cíl, naučit se zpracovávat informace z několika zdrojů už výchovný.

Minulý plán: pokud jste učinili pokus, který nevyšel, a pěkně si zpracovali plán na předcházející rok, neházejte ho do koše. Můžete jej využít. Sedněte si s oddílovou radou a pojmenujte, v jakých oblastech plánu se vám dařilo se posunout a v jakých ne. Ty oblasti, které plán obsahoval, ale vy jste se jim nevěnovali, mohou sloužit jako podklad pro následující plán (pokud jsou stále důležité a aktuálně potřeba). „*Loni jsme se chtěli věnovat tomu, aby se nám skautky a světlušky nebádaly a zvládaly společný program i běžnou činnost, ale neměli jsme ani jednu společnou akci sv. a sk.*“ Z tohoto mohou vzéjt jak výchovné, tak provozní cíle.

Oddíl, jaký býval – další cestou, jak hledat oblasti, které byste měli do svého plánu zapracovat, je trochu si zavzpomínat. Sejděte se s oddílovou radou nebo třeba i staršími členy a vyprávějte, čím pro vás byl oddíl, co jste v oddíle získali a hlavně, co jste se naučili a co se vám v životě hodilo. „*Oddíl mě naučil mnohé, štípat dříví, nahodit pojistky, varit, neztratit se v neznámém městě, utišit plačící světlušky, vyprávět příběhy a stát si za svým, když mám pravdu, a změnit názor, pokud mě argumenty přesvědčí, umím se omluvit, když jsem provedla něco špatného*“. Hodilo by se něco z toho vašim dětem v oddíle?

Další způsoby hledání priorit: Hodnocení kvality – provozní, Pozorování dětí – výchovné, ZV od rodičů i dětí – provozní i výchovné.

JAK NASTAVOVAT A MĚŘIT CÍLE?

Některým z výše uvedených způsobů jste si našli a pojmenovali oblasti, kterým se chcete v tomto roce či půlroce věnovat. Ať je to komunikace v družinách nebo samostatnost a odvaha, umění postarat se sám o sebe. Cokoli, co vaše děti a oddíl potřebují a využijí. Udělejte z nich seznam a u každé oblasti si popište, jak se věci mají teď a jak byste si to představovali za určitý časový úsek. Z tohoto si vyberte 3–6 nejdůležitějších, nejpalcivějších oblastí a s těmi pracujte. (Seznam nezahazujte, bude se hodit.) Formulujte si z nich cíle. Můžete využít metodu SMART cílů, ale

HANA ŽAMPACHOVÁ - KŘO
(23 let)

Mými oblíbenými předměty ve škole jsou duševní hygiena, pozitivní psychologie. Miluji deskovku Ztracená města a Muchovy plakáty.
zampachova.hana@gmail.com

s těmi může být zpočátku těžká práce. Použít lze jednodušší, ačkoli z mého pohledu stejně účinný způsob: napište si KDO (koho se cíl týká) a CO (se s ním stane, kam se posune, v jakém ideálním stavu se bude nacházet při naplnění cíle), potom mu stanovte kritéria naplnění a termín.

SMART CÍL

- S – specifický (kdo? кого se cíl týká – družina skautek)
- M – měřitelný (jak zhodnotím naplnění – alespoň polovina družiny skautek)
- A – akceptovatelný (je vhodný pro danou cílovou skupinu, má pro ni význam)
- R – reálný (mám na jeho naplnění čas, lidi, materiál)
- T – termínovaný (do kdy chci cíl splnit, kdy budu hodnotit, že se tak stalo)

Oblast: *Dobrá komunikace a posílení vztahů napříč věkem v oddíle.*

Popis oblasti: *Chceme, aby spolu děti různého věku mluvily a vytvářely kamarádství, starší pomáhaly mladším a měly s nimi trpělivost, učily je a učily se od nich, měly by se umět domluvit, když mají společnou práci a mladší by neměly čekat, že za ně starší všechno udělají, ti by se měli snažit co nejvíce mladší zapojit, na konci by tento proces už neměl být ovlivňován vedením, ale stát se přirozenou součástí oddílové atmosféry.*

Můj cíl:

- ▶ Děti v oddíle (= KDO) dokážou společně pracovat na jakýchkoli zadáních úkolech ve věkově smíšených skupinách (= CO).
- ▶ Termín: do konce ledna (cca půl roku).
- ▶ Kritéria naplnění:
 - ▶ Na obou víkendových výpravách budou služby v kuchyni zapojovat všechny a R, která tam bude s nimi, to potvrdí (zkontrolovat na radách v listopadu a prosinci).
 - ▶ Na výletě s proměnlivými skupinami si nikdo nebude stěžovat a v ZV na to budou otázky, na které z 85 % budou děti odpovídat v duchu naplnění cíle.
 - ▶ Děti zvládnou zadané úkoly rychleji než v září.
- ▶ Dílčí cíle:
 - ▶ Každá skautka zná jména všech světlušek a ví, co kterou baví a jaké má zájmy – do konce října. (Ověříme hrou na podzimní výpravě).
 - ▶ Skautky umí vysvětlit světluškám, co mají za úkol a jak by se to dalo udělat do konce října.
 - ▶ Skautky nedělají práci za světlušky, pokud ji světlušky mohou zvládnout jen s radou.

▶ *Milníky: po podzimní výpravě vyhodnotit některé dílčí cíle.*

TIP

Pro lepší přehled si udělejte časovou osu cíle a jeho plnění, v které době se budete věnovat jednotlivým dílčím cílům, jak budou následovat apod. - námět najdete na další straně.

Takto nastavený cíl rozpracujte **do dílčích cílů**, a jestli bude potřeba, tak tyto cíle ještě do konkrétnějších. Nastavte si **milníky**, ve kterých budete ověřovat, zda se vám daří plnit, co jste si předsevzali. Dobře se pracuje s cíli natolik konkrétními, že si k nim už přiřazujete prostředky. Nezapomenejte, že skrze dílčí cíle naplňujete hlavní cíl. Jak moc podrobný bude plán, záleží na vás. Nicméně by měl zůstat přehledný – nepotřebujete mít naplánovanou každou hru na schovávanou. Plán slouží k tomu, abyste všichni měli stejný směr a nevynechali žádný důležitý krok k naplnění cílů.

Zpracovali jste si tímto způsobem svůj plán, teď se ještě jednou podívejte na své cíle a odpovězte si na následující otázky:

- Je toto vhodné pro mé děti, potřebují to, bude jim užitečné, že je vedu tímto směrem?
- Jsem schopen se svou kapacitou (ať lidskou či materiální) naplnit tento cíl?
- Rozumíme pod ním všichni v radě totéž?
- Zním termíny a milníky?

Nesmíte zapomenout, že sám o sobě plán fungovat nebude. Živým a platným ho musíte udělat vy. Potřebujete, aby ho s vámi sdílela oddílová rada:

- ▶ Dejte jejím členům na starost jednotlivé cíle, ať hlídají jejich plnění.
- ▶ Za každý naplněný cíl si slibte odměnu, i za dobré výsledky třeba po 3 měsících.
- ▶ Na každé oddílové radě si vyhradte čas na práci s plánem a jeho vyhodnocování. Společně škrtejte, co už jste úspěšně udělali.
- ▶ Ať je plán vidět, ať ho má každý v zápisníku, ať visí na google disku, na stránkách, kam smí jen rada.

V příštím čísle najdete návod na to, jak cíle vyhodnocovat.

Jak vypadá konkrétní oddílový plán a jak s ním můžete komplexně pracovat, najdete na další straně.

Navržený plán není jediným správným způsobem, možnosti, jak zpracovat a používat plán, je samozřejmě víc.

Příklady jsou brány ze zkušeností s plánováním 1. dívčího oddílu Žabky z Třeboně.

▶ VÝCHOVA > ODDÍL > CÍLE >

INZERCE ▼

ČOLEK A ŽABKA
TROJE PRAZDNINY NA MOŘI
VLADIMÍR CVRČEK
www.skaut.cz/obchod

Rozpracování symbolického rámce pro vodní vlčata a žabičky!

Oddílový plán v praxi

Z předchozího plánu už víte, jak ve svém oddíle nastavit cíle. Neměně důležitá je ale dlouhodobá práce s nimi. Následující stránka ukazuje, jak například může plánování vypadat – neberte ji ale jako jediný správný vzor: je jen na vás, jak si svůj plán uzpůsobíte.

V plánu jsou umístěny některé tradiční akce oddílu (vánoční výprava, podzimní výprava) – nahraďte si je akcemi vlastními, které obvykle míváte, a zařaďte naplňování cílů do nich, není vždy nutné vytvářet nové akce.

Zároveň upozorňujeme, že uvedený modelový plán není vyčerpávající a řeší jen konkrétní cíle, nepostihuje všechny oblasti činnosti oddílu (stezka, tradiční akce apod.).

Praktické poznámky k plánování:

- ▶ ne všechny cíle musíte naplňovat od září,
- ▶ je možné, že se některému z nich nebudete věnovat nepřetržitě,
- ▶ pokud v prosinci/lednu zjistíte, že některý cíl nebyl naplněn nebo by mohl být naplněn ještě lépe, zařaďte ho i do dalšího plánu,
- ▶ máte-li hodně času, můžete se věnovat problému/cíli s nižší prioritou,

Náš oddíl se skládá z 2 družin skautek (v každé jedna rádkyně), 10 světlušek a vedení ve složení: oddílová vůdkyně, její zástupkyně Vendy a dvě starší rangers Květka a Miša.

Možná, že na základě toho, co zjistíte na výpravě, bude nutné upravit plán práce s cílem 1 – přidat prostředky, které povedou k jeho naplnění nebo prodloužit čas.

V říjnu se objevil následující problém: skautky ve družině se pohádaly a rádkyně chce skončit s vedením družinky, zrušila dokonce následující schůzku. Jak to zohlednit v plánu?

ZADÁNÍ VÁNOČNÍ VÝPRAVY

Cíle

Každá skautka řídí práci jedné světlušky: symbolický rámec výpravy bude pracovat s dvojicemi skautka-světluška, jedna rozcvička bude zaměřena na spolupráci ve dvojici světluška-skautka, aktivita/hra, při které bude skautka handicapovaná a světluška bude její prodlouženou rukou.

Promíchané služby v kuchyni:

služby v kuchyni bude mít vždy jedna skautka a světluška (pozor, aby nebyly stejné jako na podzimkách), rangers, která kuchyni velí, přenechá větší část úkolu (jedno jídlo) na skautce.

ZV Trpaslic na družinovou činnost:

Vendy připraví otázky k ZV (obsahová část), vůdkyně připraví zamýšlený program na 2 h, do kterého ZV zapojíme.

Měsíc	tyden	cíl	Co se má stát?
Září	1		
	2	cíl 1	zařadit do programu týmové úkoly na čas
	3	cíl 1	zařadit do programu týmové úkoly na čas
	4	cíl 1 – D2	skautky vysvětlují světluškám, co mají dělat
Říjen	1	cíl 1 – D 2,3	skautky trénují jasné vysvětlování
	2	cíl 2	vyklidit místnost od harampádí
	3	cíl 1 – D2	skautky vysvětlují světluškám, co mají dělat
	4	cíl 1 – D1	aktivita Moje zájmy
	1	cíl 1	hra Známé se navzájem
	2	cíl 1	věkem promíchané služby v kuchyni (ověření)
	3	cíl 1	vyhodnocení C1 – D1 a cíle 1 – D2
	4	cíl 2	skautky vymalují stěny nové klubovny
Listopad	1	PROBLÉM	na radě stanovíme, kolik peněz utratíme za nábytek do nové klubovny
	2	PROBLÉM	na radě vyšel nejvíc problém družiny Trpaslic – plánujeme řešení
	3	PROBLÉM	na radě rangers řeknou, jak to šlo v kuchyni
	4	PROBLÉM	vůdkyně se sejde s rádkyní a zjistí, v čem je problém
Prosinec	1	PROBLÉM	Vendy s rádkyní připraví akci pro družinu
	2	PROBLÉM	akce pro družinu – přispění v klubovně
	3	PROBLÉM	skautky si o problému otevřeně promluví a ujasní si pravidla fungování
	4	PROBLÉM	rádkyně pomáhá s přípravou schůzky Vendy
	1	PROBLÉM	rádkyně pomáhá s přípravou schůzky Vendy
	2	PROBLÉM	každá skautka řídí práci jedné světlušky
Ledec	1	PROBLÉM	věkem promíchané služby v kuchyni (ověření)
	2	PROBLÉM	ve ZV na výpravě družina Trpaslic vyhodnotí, jak funguje družina a jestli oddílová rada vybere a koupí nábytek
	3	cíl 2	na oddílovcé smontujeme nábytek do nové klubovny
	4	cíl 2	každá skautka řídí práci jedné světlušky při montování nábytku
Ledec	1	cíl 1	na radě rangers řeknou, jak to šlo v kuchyni
	2	cíl 1	promícháme skupiny, které spolu putují a následná ZV
	3	cíl 2	vyzdobíme novou klubovnu světlušek (ubrusy, nástěnky)
	4	cíl 1	týmové úkoly na čas (ověření)
Ledec	1	cíl 1	vyhodnocení cíle 1
	2	cíl 1	vyhodnocení cíle 1

Rádcovský zápisník

UŽITEČNÝ POMOČNÍK PRO VŠECHNY SKAUTKÉ RÁDCE A RÁDKYNĚ!

- Kroužková vazba
- Pevné desky
- Kapsa na vkládání vlastních dokumentů

WWW.SKAUT.CZ/OBCHOD

Plán není vyčerpávající a řeší jen konkrétní cíle, nepostihuje všechny oblasti.

Na základě hodnocení oddílu a zkušenosti z předchozích let jsme si pro následující půlrok vytklily tyto cíle:

Cíl 1: Děti v oddíle dokážou společně pracovat na jakýchkoli zadáních úkolech ve věkově smíšených skupinách (garantuje Míša).

Dílčí cíl 1: Každá skautka zná jména všech světlušek a ví, co kterou baví a jaké má zájmy – do konce října (ověříme hrou na podzimní výpravě).

Dílčí cíl 2: Skautky umí vysvětlit světluškám, co mají za úkol a jak by se to dalo udělat do konce října.

Dílčí cíl 3: Skautky nedělají práci za světlušky, pokud ji světlušky mohou zvládnout jen s radou.

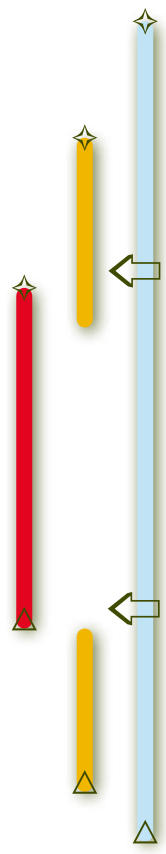
Cíl 2: Volná místnost v klubovně („sklad“) bude v lednu opravená a připravená na schůzky světlušek. (garantuje Květák).

Vysvětlivky:

- ◇ zjištění stavu
- ⇒ milníky, kontrola
- △ vyhodnocení

Kdo – Nejen cíl jako takový, ale i jednotlivé kroky musí mít někdo na starost a myslet na jejich naplnění.

	Kde	Kdo
	schůzka	rádkyně
	schůzka	rádkyně
	oddílová schůzka	rangers
	oddílová schůzka	rangers
	schůzka	rádkyně
	brigáda	skautky, Květák
	schůzka	rangers
	podzimní výprava	rangers
	podzimní výprava	
	podzimní výprava	
	rada	
	schůzka	skautky, rádkyně
	rada	Květák
	rada	vůdkyně oddílu
	rada	rangers z kuchyně
	setkání	vůdkyně oddílu
		Vendy, rádkyně
	akce	Vendy, rádkyně
družiny	akce	Vendy, rádkyně
	schůzky	Vendy, rádkyně
	oddílová schůzka	Míša
	schůzka	Vendy, rádkyně
	vánoční výprava	Vendy
	vánoční výprava	
byl problém odstraněn	vánoční výprava	Trpaslice, rádkyně, Vendy
	rada	
	oddílovka	Květák
	oddílovka	
	rada	rangers z kuchyně
	výlet	Míša
	schůzky	rádkyně, Květák
	schůzka	rádkyně
	rada	Míša

ÁJA ONDŘÍČKOVÁ (23 let)

V Praze studuje sociální a mediální komunikaci, je členkou oddílu Modrý klíč, kde zrovna předává vedení světlušek, týmu Lanáče a programové sekce Skautského století.
ajaondrickova@gmail.com

ANČA RAMBOUSKOVÁ

Už jedém!

Účastníci na základě plnění společného úkolu přemýšlí, kdo má jakou roli ve skupině/družině, o svém zapojení diskutují a nakonec ho tvořivě zobrazí.

AKCE

Přípravná fáze: Účastníci se dozvědí, že je čeká společný úkol. Jeho zadání zatím neznají. Každý účastník se na začátku krátce zamyslí, čím může být své skupině prospěšný. Šestičlenná skupina pak dostane sadu dílčích úkolů. Hráči si je sami mezi sebou rozdělí tak, aby každý měl jeden, a to nejlépe podle toho, v čem je kdo dobrý. *Úkoly přibližně odpovídají týmovým rolím, které účastníkům neříkáme.*

- ▶ Na konci rozdělování úkolů zkontroluj, jestli má každý úkol, který mu vyhovuje. Při plnění úkolu přesně zadávej práci mlčícímu člověku. (*šéf*)
- ▶ Vymysli, jakým způsobem skupina úkol splní. (*inovátor, kreativce*)
- ▶ Nakresli způsob, jak budete úkol plnit. (*formač*)
- ▶ Mlč a plň úkoly, které ti někdo zadá. (*pracant*)
- ▶ Na konci zkontroluj, že je vše hotovo a spust akci. (*dotahovač*)
- ▶ Během plnění úkolu každého ze skupiny potěš nebo rozesměj, aniž bys kazil úkol. (*týmový hráč*)

Realizační fáze: Poté, co si ve skupině účastníci rozdělili dílčí úkoly, zadáme společný skupinový úkol se všemi následujícími podrobnostmi. Úkolem skupiny je vytvořit „železnici“ pro

BODY STEZKY

Splnění následujících bodů ze stezky můžeme zahrnout ve druhé části, kdy se bavíme o fungování družiny. Můžeme se jimi také jen inspirovat pro otázky k diskusi.

Země

- Sepišu, co se mi na naší partě (družině) líbí a proč. (*Naše parta*)
- Sepišu si, co mohu nabídnout své družině (v jakých činnostech se vyznám, co mě baví), a pobavím se o tom s rádcem/rádkyní. (*Družina jako tým*)

Voda

- Všimám si, zda vše, co v partě děláme, je správné, a najdu-li něco, co se mi nezdá, vysvětlím ostatním proč. (*Naše parta*)
- Popíšu, co dělá naši partu naši partou, co je pro nás charakteristické, bez čeho bychom to nebyli my... (*Naše parta*)

Vzduch

- Všimám se nad tím, za co rád zodpovídám v družině (s návazností na družinové role). (*Družina jako tým*)
- Alespoň při dvou diskuzích v rámci oddílu budu působit jako moderátor, který diskuzi řídí. (*Komunikace mezi lidmi*)
- Po společném družinovém úkolu zhodnotím, jak se povedl, a seznámím s tím ostatní. (*Družina jako tým*)

Oheň

- Při práci na různých úkolech si postupně vyzkouším alespoň 3 různé role a následně zhodnotím, jak se mi v které z nich dařilo. (*Družina jako tým*)

vlak – lehký míček. K dispozici mají pouze určitý materiál, na který nejdříve smí sahat pouze mlčící. Vyrobené kusy „železnice“ pak může dát do rukou ostatním, kteří je smí jen držet, nikoliv upravovat. Míčku se smí dotýkat pouze ten, který má za úkol spustit akci. Cílem je připravit míček po určité trase, aniž by spadl na zem, někdo ho nosil nebo se ho dotýkal. *Předpokládané řešení je, že pracant z novin vyrobí kusy o velikosti přibližně A4, které pak členové drží v rukou, a po kterých si míček posílají. Dotahovač míček vypouští, pokud spadne na zem, musí začít od začátku. Čím delší trasu skupině zadáme, tím těžší je úkol splnit.*

DISKUZE

Po splnění úkolu dáme prostor každému hráči, aby se zamyslel a vyjádřil k následujícím otázkám:

- ▶ Byl/a jsem spokojen/a?
- ▶ Bylo pro mě plnění snadné?
- ▶ Vybral/a bych si příště stejně, nebo jinak? Proč?

cíle hry	účastníci se pokusí uvědomit si, jakou kdo hraje roli v jejich družině
autorky	Ája Ondříčková & Anča Rambousková
typ hry	1. část týmová, mírně pohybová, 2. část zamýšlení nad rolími v družině, 3. část tvořivá
hráči	skauti, roveři, 6–7členné skupiny/družiny – možno i pro jednu
náročnost	fyzická – mírná, psychická – střední
prostředí	zahrad, hřiště, louka, apod.
instruktoři	1 spisovatelka, 1–2 pomocníci
délka hry	cca 2 hodiny (záleží, nakolik plánujeme rozvinout diskusi a zda zařadíme i tvořivou část)
vybavení	balík starých novin (papírů), nůžky, lepenka, několik nepotřebných předmětů, které jsou pro drobné zmatení hráčů, lehký míček (jeden pro každou skupinu), lístečky s napsanými úkoly; na tvořivou část – papíry a výtvarné potřeby nebo různorodý materiál na tvorbu modelu

Doplňujícími otázkami vedeme účastníky k zamýšlení nad tím, co jim v jejich úkolu vyhovovalo nebo vadilo. *(Uměl šéf zadávat úkoly? Nevadilo pracantovi, že nesmí mluvit a musí jen poslouchat? Bavilo týmového bráče těšit ostatní?...)*

Následuje diskuze, kterou řídí vedoucí, o reálném zapojení jednotlivých členů v družině, o fungování družiny, jejích silných a slabých stránkách. Inspirovat se můžeme konkrétními body stezky. Podle vyspělosti dětí a situace můžeme také odjavit jednotlivé role a diskutovat o nich.

TVORBA

Ukončením celého programu nebo samostatnou aktivitou může být tvorba lokomotivy. Účastníci mají za úkol namalovat lokomotivu nebo vytvořit její model. Na základě předchozí diskuze se snaží znázornit každého člena jako jednu součást lokomotivy. Mohou jména lidí zapracovat přímo do výtvaru nebo na konci pouze vysvětlit vedoucímu. *(Pepa je kolo, protože na něm to všechno stojí. Lenka je kotel, protože ostatním dodává energii.)*

FOTO BARBORA FICKOVA

TIPY

- Jeden z družiny si může splnit bod ze stezky ohně (Družina jako tým): Při společném družinovém úkolu zastává roli pozorovatele, který po skončení aktivity s ostatními rozebere, jak si při úloze počínali. Tento člověk si nevybírá žádnou z předchozích rolí, pouze pozoruje družinu. Své postřehy může představit v rámci diskuze o spokojenosti členů se svým úkolem.
- Pokud hraje více družin paralelně, můžeme diskuzi ozvláštnit tím, že na začátku necháme, aby si vyměnili své zkušenosti všichni šéfové, inovátoři atd., pak teprve následuje diskuze ve vlastních družinách.
- Část, kdy skupina přepravuje míček, můžeme pojmut také jako soutěž mezi družinami. Každou družinu bychom ale měli nechat úkol dokončit.

STEZKA > SPOLUPRÁCE > ROLE V TÝMU >

INZERCE

JUN SHOP.CZ 100% skautský obchod

SKAUTSKÝ SORTIMENT PRO DĚTI I DOSPĚLÉ

**RECYKLOVANÉ
PROPISKY**

**REFLEXNÍ
BAVLNĚNÁ TRIKA**

**REFLEXNÍ
SAMOLEPKY**

**REFLEXNÍ
PÁSKY**

Sleva na členskou kartu 5%*
a 12% na veškeré produkty OHUSKY

**NAJDI SI NÁS NA
facebook**
a získej další výhody

* na téměř celý sortiment

Prodejna: Haškova 7, Praha 7, obchod@junshop.cz, tel.: 773 294 840 (STS)

**MONIKA GAŇOVÁ -
- MÁŇA (25 let)**

doma je v oddílu Minnehaha Dobříš, kde 10 let vedla světlušky a nyní pracuje s rádci a rangers. Je členkou Odboru včát a světlušek a instruktorkou na ČLK Světluškovský lesní kurz. repiks@seznam.cz

Rozdělení do dvojic můžeme provést v rámci symbolického rámce – v klubovně rozmístíme barevné papírky se jmény, které vítr také rozfoukal, tí, co mají papírek stejné barvy, jsou ve dvojici spolu.

BODY STEZKY

Nováček – Znáš svoji šestku
1. stupeň – Snažím se hrát podle pravidel. (*Kdo jsem*) / Chovám se kamarádsky k sestřičkám/bráškům v šestce (*Můj kamarád*)
2. stupeň – Společně se šestkou vyrobíme předmět do klubovny (*Můj domov*)
3. stupeň – Vyberu si úkol – Pomůžu kamarádovi s plněním nižšího stupně (*Můj domov*)

Následující aktivita spojuje jeden bod z každé stezky a Nováčka do rukodělného programu, během kterého si děti mohou bod přímo splnit, nebo jim aktivita napomůže k jeho splnění. V průběhu programu světlušky/vlčata pracují nejdříve v menších skupinkách a poté jako celá šestka. Jejich společným cílem je vytvořit „obrázek“, na kterém budou znázorněni jednotliví členové šestky, a to za pomoci různých materiálů. Koláž může vzniknout lepením různých materiálů na papír nebo můžeme použít sádku, ve které necháme jednotlivé materiály zaschnout, nebo do ní obtiskneme nejrůznější předměty. Během programu děti sledujeme, zda hrají podle pravidel a jak se k sobě navzájem chovají, a v závěru si s nimi o tom ještě popovídáme.

Legenda: Je třeba vyzdobit klubovnu a udělat nějaký pěkný obrázek, na kterém budou všichni ze šestky, ale do klubovny vtrhl vítr (u světlušek Smršťál) a všechny pomůcky rozházel. Je tedy zapotřebí posbírat. Vítr ale hledání znepřijemňuje a přihnál ještě mlhu, a tak musí hledat poslepu.

SBÍRÁNÍ MATERIÁLU

V území kousek od klubovny (v jejím okolí, na louce) rozmístíme jednotlivé předměty, které budou potřeba (přírodniny, látky, papíry, ...). Velikost území přizpůsobíme terénu, počtu dětí a jejich věku. Řekneme dětem legendu a rozdělíme je do dvojic (max. trojic) tak, aby pokud možno spolu byla starší světluška/vlče a nováček.

Dvojice má za úkol si rozdělit, kdo bude mít zavázané oči a kdo bude navigovat. Poté si dohlaví signál/y, pomocí kterých se budou dorozumívat

(nesmí volat jménem nebo dávat klasické povely), tak, aby byli schopni splnit úkol. Navigátory pak odvedeme do území, na místo, odkud dobře vidí na předměty i celé území, z tohoto místa se nesmí pohybovat. Řekneme jim, jakou věc má jejich dvojice získat (každá dvojice má svůj předmět, který to je, ví pouze navigátor). Druhý z dvojice, tedy navigovaný, si zaváže oči. Navigované dovedeme na začátek území, ve kterém mají hledat předměty. Po odstartování se snaží každá dvojice získat co nejrychleji svůj předmět (nejrychlejším můžeme dát bod do bodování či je nějak jinak odměnit).

TVORBA OBRÁZKU

Když jsou všechny pomůcky nalezeny, můžeme se pustit do vytváření. Dáme dětem k dispozici papír, nůžky, lepidlo aj. Pokud budeme pracovat i se sádkou, je ji třeba připravit a nalít na nějakou plochu s okraji, aby nebyla moc tenká (možností je třeba plech vyložený papírem). Dětem připomeneme, že jejich cílem je vytvořit obrázek, na kterém budou jednotliví členové šestky, a který si v klubovně vystavíte. Záleží na nich, zda budou tvořit jen obličeje, či celé postavy. Celá šestka by měla na obrázku pracovat společně. Každý na obraz znázorní někoho jiného, nikdo nesmí dělat sám sebe. Děti by se měly dohodnout samy, kdo bude dělat či podobiznu, v případě potřeby jim pomůžeme s koordinací. Pod každou podobiznu se vyobrazené podepíše či udělá třeba otisk palce.

Pokud aktivitu chceme udělat více náročnou, můžeme dětem zakázat používat třeba pravou ruku nebo přidat ještě konkrétní funkci (ty jsi ten, kdo jediný smí sábnout na lepidlo, kdo smí kreslit, kdo může použít látku atd.). V tomto případě ale všichni společně dělají všechny členy na obrázku a musí spolupracovat.

ZÁVĚR

Výtvar umíme na nějaké pěkné místo v klubovně. Na závěr můžeme včátům/světluškám ještě položit pár otázek: Báli jste se, když jste měly zavázané oči? Nesnažili jste se koukat? Jak se vám pracovalo jen levou rukou? Pomáhaly jste si navzájem? Jak byste se k sobě měli chovat?

Restart stezky v oddíle

Prázdniny znamenají velkou „díru“ v oddílovém programu. Mnoho aktivit na dva měsíce usne. Jak je znovu přivést k životu? Tady je pár tipů, jak znovu nakopnout plnění stezky v oddíle:

Startovací schůzka/výprava – chcete-li stezku zavést obrádně, využijte symbolický rámec – nechte děti projít čtyřmi živly (a to doslova, cesta potokem, jízda na laně, trampolína nebo chůze s pochodněmi může být silným zážitkem). **Fantasy postavy si děti mohou volit naživo** a splnit u nich vstupní úkol, nejen nalepením samolepky.

NA SCHŮZKU

Pomůže, pokud si v oddíle vytvoříte **systematické nástroje**, které budou stezku podporovat za vás. Například družinové a oddílové pravidelné hříčky a hry, které se opakují na každé akci a které se vážou k plnění stezky. U nás zkoušíme:

- ▶ **družinový zářez** – družina má svislé prkno, na kterém má vyznačené jednotlivé měsíce, v každém měsíci musí splnit aspoň jeden společný družinový bod, za který pak slavnostně udělá zářez do prkna. Družinové body jsou pro nás symbolem větší zábavy při náročných úkolech.
- ▶ **bodyguard** – na konci schůzky rádkyně schová po klubovně modelínové figurky všech členek a ty se je pak vydají hledat. Tu, kterou najdou jako první, opatrují v průběhu příštího týdne – a jsou zodpovědné za to, aby ta daná členka svůj naplánovaný bod zvládla uskutečnit. Takže asistují, povzbuzují a pak taky potvrzují jednu část splnění.

„Na stezku je fajn si vymezit pravidelně nějaký čas při schůzce, mně to obvykle trvalo zhruba 15 minut. Během této čtvrt hodiny jsme se ale většinou nevěnovaly plnění úkolů, ale spíš povídání o tom, co děti za uplynulý týden zvládly a jak se jim vede při plnění dlouhodobějších úkolů. Pokud tuhle část vynecháme, děti na úkoly pravděpodobně zapomenou a my to můžeme opět zabalit.“

Nebojte se body stezky přizpůsobovat. Můžete **upravovat i formu plnění** z méně atraktivních zadání jako „zamyslím se“ na „zahraju scénku na téma“. Nejen že se dětem bude úkol hned líbit více, ale plněním ve družině rozvineme i týmovou spolupráci a důvěru mezi jednotlivými členy.

PLÁNOVÁNÍ

Oblasti stezky plánujeme do jednotlivých měsíců tak, abychom nemusely složitě vymýšlet, jak je budeme plnit. **Naplánovat si totiž oblast Příroda kolem nás na období, kdy je celá země pokrytá sněhem**, nebude mít takový úspěch, jako když budeme přírodu poznávat na jaře nebo v létě. I s tímhle se musí počítat.

Vytvořte si přehled aktivit – a rozdělte si je do oblastí podle toho, které aktivity se dají splnit rovnou na schůzce, které na výpravě, které až na táboře; zároveň pak můžete mít úkoly rozdělené na krátkodobé (ty, které se splní v rámci jednoho setkání s dětmi) a úkoly dlouhodobé (na více schůzek, týdnů, měsíců) – aktivity ze stezky by měly být dětem nabízeny a také vybírány stejně, aby se nestalo, že v dubnu nám zbydou všechny dlouhodobé úkoly a děti je ani při sebevětší snaze všechny nemají šanci splnit.

ODDÍLOVÁ RADA A STEZKA

Abychom se z individuálního sledování pokroků dětí nezbláznili, je užitečné si v oddílové radě úkoly, popř. děti rozdělit. Někdo má na starosti symbolický rámec, jiný zase tabulku na zapisování přehledu jednotlivých pokroků dětí, další eviduje dlouhodobé úkoly, jiný se věnuje velkým stezkovým programům.

Další alternativou je tedy přidělení jednoho „patrona“ (rádce) ke třem nebo čtyřem dětem, který bude sledovat jen je. Děti budou vědět, že si patron pamatuje, co dělaly a co se jim povedlo, a tři děti jsou pro patrona zvládnutelné. U nás tohle klaplo hlavně díky tomu, že na jednu družinu počítáme se dvěma rádkyněmi. Stejně tak můžete mít i „odborníky“ na konkrétní témata (a patronovat oblasti, nikoli děti).

U skautských stezek můžete děti motivovat **hrou Sacculus**. Světlušky a vlčata zase ocení nálepky, diplomy nebo nášivky s **motivem Kouzelné lucerny a Maugliho**. ❁

BARBORA
MALINOVSKÁ
A REDAKCE

Předání střediska

V době probíhajících nebo již skončených sněmů napadá mnoho z potencionálních nebo již zvolených vůdců středisek otázka, co vlastně převzetí a vedení střediska obnáší.

DAVID KOLÍNEK - KOKOŠKA

K vedení střediska jsem se dostal při posledním volebním sněmu v roce 2010. Předchozí volební období jsem působil jako zástupce vedoucího střediska. Měl jsem možnost osobně koordinovat akce střediska, jejich zajištění, program. Nikdy jsem však neměl potřebu zjišťovat, jak celé středisko funguje komplexně. Když bylo v době před sněmem jasné, že současný vedoucí již ve své práci pokračovat nebude a logická volba jeho nástupce padala na mne, začal jsem se pít, co všechno moje budoucí funkce obnáší.

Křížovatka pro střediskové vedoucí – <http://krizovatka.skaut.cz/cilove-skupiny/vedouci-strediska/x>

PŘEBÍRÁM STŘEDISKO. KDE ZAČÍT JEŠTĚ PŘED SNĚMEM?

V kostce jsem si informace zjistil od bývalého střediskového vedoucího, ale na mnoho otázek jsem hledal odpovědi i jinde – na internetu, ve stanovách Junáka, v organizačním řádu, ve SkautISu – nově vám přijde i uvítací balíček pro vedoucího střediska/zástupce.

Vedoucí střediska – vůdce střediskového týmu. Už v době „předsněmovní“ by měl budoucí vedoucí vědět, s kým by rád ve svém týmu spolupracoval. Jak to zjistit? Pomoci mohou následující body:

- ▶ Současně fungování střediska – vyhovuje mi tak, jak je? Jsou všechny zvolené funkce užitečné a důležité? Nechybí nám člověk, který se bude starat o nováčky/PR/předškoláky/duchovní rozvoj? Máme výchovné zpravodaje?
- ▶ Jakou mají potenciální členové kvalifikaci pro svou funkci, musí si ji doplnit?
- ▶ Jaké jsou časové možnosti budoucí střediskové rady?
- ▶ Víze o směřování střediska – čemu se chceme dlouhodobě věnovat? (Vycházet můžete z hodnocení kvality střediska, vývoje počtu členů nebo aktuálních výchovných problémů.)
- ▶ Znalost sama sebe – v čem jsem dobrý a koho potřebuji do týmu, aby mě doplnil?
- ▶ Rozložení názorů – budou se názory doplňovat, nebo to všichni vidíme stejně? Co mi víc vyhovuje?

Právě tyto poznatky a plány, které budoucí vedoucí předem nashromáždí, mu mohou na sněmu

pomoci, aby delegáty sněmu přesvědčil, proč si tyto konkrétní osoby vybral, a proč by si přál, aby s ním úzce spolupracovali. Středisková rada bude společně pracovat na výchově dětí. Střediskový vedoucí je ale ten, kdo by měl (třeba ve spolupráci s výchovnými zpravodaji) vést i lidi, se kterými v radě spolupracuje – motivovat je, nabízet jim radu, pomoc, podporu, vzdělání i odměnu. Už dopředu by si měl rozmyslet, jaký styl vedení chce ve středisku uplatňovat a jakou roli bude mít středisková rada (stručně – jestli to bude týmová práce, nebo bude SR pouze poradním orgánem).

Vedoucí střediska – hlavní finanční manager. K bezproblémovému předání je nutné poznat práci hospodáře. Jakým způsobem probíhá komunikace a spolupráce ohledně financí s vedoucími oddílů nebo i družin, jak jsou nastavená pravidla, jak se schvalují doklady, platby, jak a kdy se eviduje majetek, smlouvy a další věci, které by mohl mít hospodář „pod palcem“. Nutné je znát střediskový rozpočet, finanční rezervy nebo cashflow (tok peněz – rozdíl mezi příjmy a výdaji).

Důležitou oblastí jsou dotace – pokud nemá vedoucí ve středisku dobrou duši, která by se jim věnovala, musí ve správný čas vyplnit všechny žádosti o dotace.

TIP

Mnozí poskytovatelé dotací pořádají semináře, kde si žadatelé mohou nanečisto vyzkoušet, jak správně o dotaci požádat.

Kromě zařizování administrativních věcí by měl budoucí vedoucí také zjistit, jak středisko vystupuje navenek. Kdo se stará o webové stránky, e-mailové účty, FB profily, kdo píše články do novin nebo střediskových časopisů a ujasnit si, jaká by měla být prezentace střediska. Pro komplexní zjištění je vhodné vytvořit si diagram toku informací ve středisku (tj. jaké kanály používá která skupina/jedinci a při jaké příležitosti).

PO SNĚMU. NOVÁ STŘEDISKOVÁ RADA

Funkce. Jedním z prvních úkolů v roli SV je vyjasnění pravomocí a kompetencí jednotlivých členů střediskové rady. Vedoucí by se měl seznámit (pokud to neudělal již dříve) s tím, jak středisko fungovalo doposud, přijímat od členů SR podněty a domluvit se s nimi na dalším způsobu fungování. Na základě předchozích zkušeností a dlouhodobého plánu by potom mělo být jasné, jaké funkce a role ve střediskové radě je nutné obsadit a které

DAVID KOLÍNEK - KOKOŠKA
(33 let)
vede 27. středisko skautů v Brně - Starém Lískovci a kromě střediska se věnuje aktivitám v rámci farnosti a městské části pod hlavičkou „Živý Lískovec“.
david.kolinek@skaut.cz

ADMINISTRATIVA PO SNĚMU

NA CO NEZAPOMENOUT

- vložit zápis ze sněmu i všechny změněné informace do skautiSu (adresa, kontakty)
- aktualizovat webové stránky, nástěnku a střediskové vizitky
- změnit například adresu střediska (pokud byla dříve pošta zasilána na adresu předchozího střediskového)
- nahlásit změnu statutárního orgánu i institucím, se kterými středisko spolupracuje
 - finanční úřad
 - pojišťovna
 - městský úřad
- zkontrolovat střediskové smlouvy
 - pronájem klubovny a tábořiště
 - půjčky
 - pojištění majetku
- zkontrolovat majetek (inventarizace)
- zjistit důležité termíny (a zapsat je do kalendáře)
 - prodloužení nájemní smlouvy na klubovnu
 - vyúčtování dotací z města
 -
- navštívit banku, kde má středisko veden účet, a změnit dispozice
- převzít střediskové dokumenty (elektronické i papírové)
- aktualizovat kontakty na osoby, se kterými předchozí SV komunikoval
- převzít razítka, klíče od kluboven a základen, vlajky a další střediskové předměty
-
-

třeba ne. Stejně důležité je rozdělení úkolů mezi SV a jeho zástupce. Všechny funkce by měly být založené na důvěře či kamarádském vztahu s budoucím SV, a ten by k nim měl tak přistupovat.

Dalším orgánem je také revizní komise – SV by měl tedy zjistit, zda plní svoji funkci, jak často se schází, co kontroluje a s jakými výsledky, může pročíst zprávy revizní komise za poslední roky. Je dobré hned na začátku nastavit systém komunikace mezi revizní komisí a vedoucím, aby byly obě strany dostatečně informovány.

Obdobná schůzka je vhodná i s dalšími lidmi, kteří pro středisko pracují – správce základny, tábořiště, externí účetní apod.

První středisková rada je důležitým krokem nejen pro SV. Je vhodné svolat ji s dostatečným předstihem (pokud funguje systém pravidelných setkání, tato starost odpadá) a zvolit vhodný čas i místo (je dobré myslet na pracující i studující a najít vhodný kompromis v termínu). Středisková rada by si na prvním setkání měla ujasnit, co má kdo na starosti, a nastavit podmínky společného fungování (e-mailová konference, omlouvání se ze střediskových rad, příprava na poradu). Zároveň by měla položit základy střediskovému plánu, který se může opírat o předchozí plán nebo stavět na nové vizi.

V budoucnu bych rád středisko předal nástupci, kterého budu mít možnost nějaký čas vychovávat a zaučovat, ideálně člověku, který vzejde z mého střediskového týmu...

PŘEDÁVÁM STŘEDISKO – JAK NA TO?

Důležitým krokem, který mnohé usnadní, je **průběžné vychovávání svého nástupce**. Konkrétního činovníka je vhodné oslovit osobně nejméně rok před sněmem (na střediskové akci, po skončení porady apod.) a dát mu čas na rozmyšlenou. Po tu dobu by mu měl být současný SV k dis-

KAM SE OBRÁTIT PRO RADU?

- oslov bývalého SV nebo starší členy střediska, pokud neodcházejí ve zlém, určitě rádi pomohou a je dobré čerpat z jejich rad a zkušeností
- poohlédni se na okrese, kde to dělají dobře, a komunikuj s ostatními vůdci
- jeď na seminář/akci, která se týká věcí, které řešíš – personalistika, propagace, hospodaření
- napiš nám do časopisu – můžeme se tématu věnovat

pozici a odpovídat na otázky, které potenciální nástupce řeší. Nový kandidát by se měl účastnit střediskových rad a už dopředu určovat směr, kterým se řeší jednotlivé dílčí činnosti.

Ideální je, pokud spolu SV a jeho nástupce už v čase před sněmem navštěvují různé **okresní schůze** – nástupce pozná další SV, zjistí, co všechno se řeší za provozní okresní věci a co všechno se dotýká jeho vlastního střediska. Po sněmu by měl odstupující SV představit okresní radě svého nástupce.

Potenciální vedoucí by si také měl vyzkoušet **praktickou přípravu větších střediskových akcí** (náborů, střediskových výprav), sepsání táborových hlášenek, správu klubovny a majetku nebo komunikaci s rodiči a příznivci střediska. Stejně tak je dobré, aby současný vedoucí všechny zásadní kroky konzultoval se svým nástupcem a promyslel s ním i další směřování střediska. Problém by mohl nastat u různých **dlohodobých plánů** – stavba klubovny, spolupráce s jinými organizacemi atp., které budou přesahovat i do příštího volebního období. Proto musí stávající SV počítat s názorem nástupce a jeho chutí či nechtí v těchto větších projektech pokračovat. ❁

OTÁZKY PRO VÝBĚR NÁSTUPCE

- Kdo ze současných střediskových rad nebo střediska obecně se na tuhle funkci hodí, napadá mě někdo?**
- Má ten člověk dostatečnou kvalifikaci, nebo si ji musí doplnit?**
- Jaké jsou jeho časové možnosti a priority?**
- Jaká je jeho motivace pro práci ve středisku, co dělá rád?**
- S kým rád spolupracuje a mohl by s ním středisko vést?**
- Má dotyčný dostatečné diplomatické vloh, zvládne řídit tým lidí s protichůdnými názory?**

Podle návrhu nových Stanov může revizní komise kontrolovat nejen hospodaření, ale i činnost střediska jako takovou.

Nechcete-li „marnit“ čas plánováním na radě, svolajte za tímhle účelem speciální schůzku. Ať už s celou SR nebo členy, kteří se na plánu chtějí podílet aktivněji.

Jakou pomoc můžeš svému nástupci konkrétně nabídnout?

- diskutuj s ním o výběru SR
- vytvoř manuál střediska, kalendář termínů a akcí
- popiš problémy, se kterými ses setkal, i jejich řešení

„Pomóc, teče voda – moc vody“

Možná se vám to také stalo. Vymysleli jste si super akci, sehnali peníze. Vše jde zpočátku jako po másle. Pár dní před akcí začne silně pršet a místo, které jste měli vyhlédnuté pro svou akci, se nedá využívat. Co teď?

MARTIN ŠTĚRBA - AGI

Připomíná vám to něco? Ano, tohle je případ letošního Obroku 2013, který se měl původně konat počátkem června.

Důležité je být na podobné peripetie připraven a nebát se jich. Zrušit Obrok 2013 byl krok nezbytný a věřte, že to nebyl jednoduchý krok. Ale jednali jsme podle scénáře z krizového managementu. Podle jednoho z předních českých i evropských odborníků na krizové řízení Tomáše Zdechovského můžeme krizový management definovat jako **proces strategického plánování a řízení krizí, potažmo jiné možné zásadní změny**. Součástí krizového managementu je **analýza potencionálních rizik, nebezpečí a nejistot**, které pramení z negativních událostí. To vše nám dovoluje mít organizaci akce lépe pod kontrolou. Zároveň můžeme mluvit i o jakémsi **systému prevence, detekce a následného vedení problémů v době krizové situace**.

Možná si říkáte, že se vás krize netýkájí. Opak je pravdou. Táboříte u vody? Stojí stany nedaleko lesa? Víte, kam tím mířím? Krize může nastat velmi snadno.

KRIZOVÝ MANAGEMENT

Krizi jde ale zabránit, a to důkladnou přípravou tzv. krizového managementu. Je jedno, jestli připravujete Obrok pro tisíc lidí, střediskovou akci pro dvě stě nebo tábor pro třicet dětí. Postup u krizového managementu je vždy stejný – jen se bavíme o jiném počtu lidí.

Krizový management musí být jedním z prvních úkolů, které tým dané akce v přípravách čeká. Věděli jsme, že tábořiště Obroku 2013 v okolí vodního hradu Švihov je s vodou silně spjato. Řekli jsme si, že to riskneme, protože nám to za to stojí. Opět se zde nabízí paralela k táborům. Jaké tábořiště byste si vybrali: **ne moc hezké, ale bezpečné, nebo romantické u kraje řeky**? Je možné si vybrat oboje, v případě toho druhého ale musíme být připraveni

FOTO BĀRA KROPÁČKOVĀ

287 – tolik skautských táborů mohlo být letos ohroženo povodní

na možné problémy. Vratme se k Obroku. My jsme si vybrali krásné místo u řeky. Domluvili jsme se starostou Švihova a majiteli pozemků pozdější termín, a to z důvodu, že statisticky bylo v minulých letech vždy teplo a sucho. Jenže – udeřila vyšší moc, přišla velká voda.

To všechno zní moc hezky, ale já nevím, jak si takový plán udělat?

Na počátku je vždy brainstorming krizí. Stačí otázka do pléna – co se může stát? Nastane-li po otázce ticho, můžete se držet několika základních bodů:

- ▶ *živelné pohromy a počasí – přijde velká voda, bude moc velké teplo, bude foukat silný vítr,*
- ▶ *lidské chyby – špatná komunikace v týmu,*
- ▶ *finance – nezískáme dostatek prostředků nebo se ztratí,*
- ▶ *program – nedorazí instruktor, kapela,*
- ▶ *zázemí – bude moc odpadků, vypadne elektrický proud, služba nestihne uvařit včas oběd / spálí ho,*
- ▶ *bezpečnost – na akci nebo tábor dorazí nezvaní hosté, někdo se zraní, hospodáři utečou krávy,*
- ▶ *tým – na tým dopadne ponorková nemoc, člen týmu nebude moci pokračovat v práci,*
- ▶ *děti – účastníci tábora nebo akce se budou bát na noční hlídce, někdo uteče,*
- ▶ *a tak dále – chce to jen trochu fantazie.*

Během tvorby krizového managementu je nutné si položit také několik otázek:

- ▶ *Znám místo, které jsem si pro svoji akci nebo tábor vybral?*
- ▶ *Vím, jestli k místu mohou přijet auta nebo IZS?*

MARTIN ŠTĚRBA - AGI
(26 let)

Vystudoval sociální a mediální komunikaci. Byl součástí reportérského týmu televizních novin na Nově a momentálně pracuje jako PR manažer a specialista sociálních sítí v Praze. Zajímá ho propagace skautingu na veřejnosti a baví ho pořádat velké skautské akce. Krizový management ho doprovází na každém kroku. Je autorem myšlenky Obroku 2013.
mr.sterba@gmail.com

- ▶ *Znám klimatické podmínky (průměrné srážky, záplavová oblast)?*
- ▶ *Vím, kde je nejbližší nemocnice, hasičárna, a mám na ně kontakt?*
- ▶ *Máme stanoveny zásady bezpečnosti na tábořišti – poloha tábora, ohniště, sbromaždiště, atp.?*
- ▶ *Kdo bude mít jakou roli v případě krize?*

Známe-li na všechny otázky odpověď, jsme na dobré cestě. Po dokončení brainstormingu je důležité si najít ty správné odpovědi a vytvořit plán, jak se s danou situací vyrovnat. Součástí plánu by mělo být i vyhodnocení rizik s ohledem na jejich možnou **pravděpodobnost** (např. šance, že se šestileté vlče bude bát na hlídce v půl třetí ráno je téměř 100%, naopak že na táboře, kde není elektrika, vypadne elektrický proud, je zase nula). Zohlednit bychom měli i míru dopadu daného rizika, tj. pokud míra dopadu (např. prasknutí rybníka nad táborem, ač málo pravděpodobné) znamená kompletní zrušení akce či dokonce ohrožení na životech, bude se jednat o významné riziko i v případě nižší míry pravděpodobnosti.

Krizemi se nestačí zabývat pouze před akcí samotnou, ale i přímo na ní. Krizový plán je potřeba upravovat podle aktuální situace a reagovat na změny ať už vnějších vlivů (počasi, vykácení lesa nad táborem) nebo vnitřních (nepřijel zdravotník, máme víc malých dětí, než jsme předpokládali).

Podobně to zažil Obrok: týden v kuse přešlo, předpověď na další dny slibovala totéž a riziko, že tábořiště bude zaplavené, se proto zvyšuje. Paralelně se ale snižuje pravděpodobnost požáru. Na zvýšené riziko reaguje tým následovně: začneme vyjednávat náhradní místo, zvoláme meteorologům s konkrétními otázkami.

Obrok 2013 si krizový management vyzkoušel, ještě než vůbec začal. Jak vlastně byl na tyto scénáře připraven:

Možná situace: *dojde k záplavám před akcí (pravděpodobnost 25%).*

Řešení: *Pokud bude tábořiště vinou zásahu živlů nepoužitelné, vyjednáme s majitelem pozemků alternativní místo v přílehlém okolí. V případě nemožnosti použití žádné z náhradních variant se akce ruší. Pakliže dojde k záplavám během akce, počítáme s tím, že účastníci budou evakuováni do náhradních míst. Předpokládáme také jednání s kulturním domem a školami ve Švihově a nejbližším okolí – tedy místy, kam by se účastníci v případě evakuace mohli přemístit.*

Situace: *vypukne požár (pravděpodobnost 5%).*

Řešení: *O akci budou informováni složky IZS. Na tábořišti budou rozmístěny hasič*

přístroje a informování budou i dobrovolní hasiči v okolí.

Když vypukne krizová situace, velení na akci přebírá krizový management. Už v počátcích přípravy tábora je nutné určit, kdo to bude. V případě Obroku to byl šéf a jeho zástupce, šéf PR, šéf registrace a šéf zázemí. Když by bylo třeba evakuovat celý tábor, je nutné koordinovat krizový management například takto:

- ▶ *vůdce tábora velí a rozdává úkoly, volá krizovou linku ústředí a komunikuje s IZS,*
- ▶ *zástupce komunikuje s rádcí družin, kteří doblíží na děti,*
- ▶ *druhý zástupce zodpovídá za tábořiště a evakuační místo.*

V případě Obroku přibyl člověk, který zodpovídá za komunikaci s médii – to je vhodné v případě jakékoli krize, existuje vysoká pravděpodobnost, že se události chopí média.

Jak ale postupovat v případě, že se opravdu rozhodne o evakuaci?

Rozhodnutí o evakuaci ze strany vedení akce / tábora / IZS

- ▶ *nepanikařit !!!*
- ▶ *zavolat linku 112, nahlásit počet účastníků, příčinu evakuace,*
- ▶ *zavolat na krizové číslo Junáka – 737 205 520,*
- ▶ *vysvětlit dětem danou situaci s tím, ať si zabalí to nejnnutnější – doklady, osobní hygienu, věci na převlečení,*
- ▶ *informujte o vzniklé situaci rodiče dětí,*
- ▶ *média sami neoslovujte, konzultujte s operátorem na krizovém čísle Junáka a střediskem,*
- ▶ *nechte si pomoci profesionálem.*

Je třeba si uvědomit, že evakuace nejsou jedinou možností při tvorbě krizových scénářů. Stačí počítat s tím, že může přijít větší vítr, který může zlomit stromy, které spadnou na podsady. Tomu lze zabránit tím, že stany postavíme dále od stromů.

Ať už se jedná o evakuaci tábora nebo jiné akce, důležité je neztrácet chladnou hlavu a nepanikařit. Každá situace má řešení! Nedívejte se na to, jestli nastane případná finanční škoda, důležité je zdraví a život dětí a námi svěřených lidí.

RADA NA ZÁVĚR

Jak se nejlépe vyhnout pokud možno krizovým situacím? Nedělat žádnou akci! My ale akce chceme pořádat – tedy rozhodně nikdy nepodceňovat krizové situace se slovy „tohle se mě nikdy nemůže stát“.

PODÍVEJTE SE

- <http://krizovatka.skaut.cz/sluzby/krizova-komunikace/>
- *krizová kartička*
- *jak pomoci*
- *krizová centra – kontakty*

Chcete vědět, jak vypadal krizový management Obroku 2013? Podívejte se na stránky Obroku 2013 do sekce ObrDownloads, do sekce Jak to začalo a do obou projektů

[http://www.obrok13.cz/\(ObrDownloads\) > Jak to začalo > Projekty](http://www.obrok13.cz/(ObrDownloads) > Jak to začalo > Projekty)

Myslíte, že jste se svým problémem jediná? Napište do *Poradny* a nechte si poradit řešení, které jinde zafungovalo!

ANČA RAMBOUSKOVÁ
(23 let)

Právě předala vedení pražského dívčího oddílu a dál se snaží pomáhat budoucím vůdcům jako instruktorka na Gemini.
anca.rambouskova@gmail.com

Problematickým členem myslíme jakéhokoli člena oddílu se specifickými potřebami – ať už diagnostikovanými nebo ne (tj. „jen“ příliš zlobivé děti).

PORADNA

... nehledejte odpovědi, hledejte nové cesty!

Kdy je lepší dítě z oddílu vyhodit než ho tam nechávat?

Můžeme se dostat do situace, kdy člen oddílu způsobuje takové potíže, že zvažujeme jeho vyloučení. V takové chvíli je potřeba se nad problémem zamyslet z několika stran.

Na jedné straně stojíme my jako vedení oddílu zodpovědné za jeho fungování. Měli bychom si mezi sebou ujasnit, jestli máme dost sil na zvládnání problematického člena. Otázkou je také, zda máme dostatečné znalosti a schopnosti na to, abychom problém zvládli řešit, nebo jestli máme ve svém okolí někoho, kdo nám může pomoci. V neposlední řadě je třeba si odpovědět na otázku, jestli jsme ochotní něco takového dělat.

Zhodnotit bychom také měli vztah daného člena a celého oddílu. Je možné ho zapojovat do běžného programu? Můžeme program celého oddílu přizpůsobit tak, abychom zmenšili vznikající potíže, ale neuškodilo to ostatním členům? Jak se na to ostatní členové dívají? Obecně řečeno mít v oddíle dítě, které není „jak ze škatulky“, může být pro všechny prostor pro učení se vzájemnému respektu. Na druhou stranu bychom neměli dopustit, aby se kvůli jednomu všichni ostatní cítili špatně nebo dokonce z oddílu odcházel.

Konečně je třeba situaci zvážit i z perspektivy dítěte a jeho rodičů. Chce vůbec dítě v našem oddíle být a má to pro něj opravdu nějaký přínos? Jaká je naše spolupráce s rodiči? Pokud jsou vstřícní, o problému s námi mluví a chtějí spolupracovat na jeho řešení, může nám to situaci hodně ulehčit. I když to ještě neznamená, že si dítě v oddíle nechat musíme. Když rodiče problém nevidí nebo o něm nechtějí slyšet a s námi mluvit, bude se nám postupovat asi poměrně těžko.

Vyhazovat člena z oddílu bychom tedy určitě neměli jen tak bez rozmyslu. Pokud to nechceme doopravdy udělat, neměli bychom tím ani zbytečně vyhrožovat. Když ale přijde chvíle, kdy některá ze stran trpí, je i vyloučení řešení, po kterém můžeme sáhnout.

Rozhodli jsme se vyhodit dítě z oddílu. Jak to udělat?

Vyloučení člena z oddílu nebude pro nikoho ze zúčastněných příjemná záležitost. Proto je

FOTO BARBORA BECKOVÁ

potřeba ji provést co nešetrněji a s rozmyslem. Probrat bychom to předem měli i se střediskovým vedoucím. Pokud jsme své úvahy průběžně řešili i s rodiči nebo dokonce se samotným členem, zmírníme tím jejich šok z konečného rozhodnutí.

Důvod k vyloučení bychom měli vysvětlit rodičům co možná nejkonkrétněji. Je zároveň ale potřeba být citliví. Zkusme si sami představit, jak bychom chtěli, aby cizí lidé mluvili o našich dětech. Určitě bychom takovou věc neměli řešit po telefonu, ve spěchu nebo před dalšími členy oddílu. Je třeba se připravit na to, že různí rodiče budou reagovat různě. Problém svého dítěte mohou znát, ale mohou ho také popírat. Proto je dobré být při vysvětlování konkrétní, popsat, co dítě přesně dělá, a pak vysvětlit, jaké problémy způsobuje vedoucím nebo ostatním a proč je tedy jeho přítomnost nevhodná. Zároveň se můžeme zamyslet, zda neznáme jiný oddíl nebo místo, kde mají jiné podmínky a mohli by dítě zvládnout.

Nejlépe po domluvě s rodiči by měl někdo vysvětlit také dítěti, proč do oddílu nemůže dál chodit. Možná to budou chtít udělat rodiče sami, možná to budou chtít od nás. V každém případě by dítě nemělo odejít s tím, že je celé špatné a nikdo ho v oddíle nemá rád. Jde spíše o to, že některé jeho projevy neumíme nebo nemůžeme zvládnout.

Neměli bychom zapomenout ani na všechny ostatní členy oddílu, kteří si jistě změny všimnou. Je na vedoucích, aby rozhodli, co přesně a jak členům řeknou.

Vedoucí oddílu křičí na děti, co s tím?

Vždy když slyším nějakého vedoucího oddílu nebo rádce křičet na jejich členy, nutí mě

to k zamyšlení. Proč to dělají? Kam to povede? A dá se s tím něco dělat?

Proč to děláme? Křik je tou nejjednodušší cestou k cíli a my tuto cestu používáme, když se nám nechce moc se snažit nebo nemáme moc času. Křičení na děti v oddíle se dá nejlépe vysledovat tam, kde vedoucí, rádce nebo jiný člen s formální autoritou vyžaduje poslušnost bez argumentů, místo přesvědčování a oboustranného porozumění, a prostě říká, jak se věci budou dít. Spíše nařizuje, než motivuje k nějaké činnosti.

K čemu to vede? Podle mých zkušeností se častěji děti z oddílů, kde se více využívá moc a ne autorita, chovají tak, aby za to, co dělají, nedostaly vynadáno, naučí se být neupřímné, protože chtějí vyhovět požadavkům na ně kladeným, a skrývají svoje myšlenky a pocity. Děti jsou reaktivní – dělají to, co se po nich chce, a jejich samostatná aktivita a odpovědnost za společné dění je skoro nulová. Nesnaží se vymyslet si „svoje“ hry, nechťejí zkoušet nové věci a hledat nové zážitky. Je to pro ně „nebezpečná oblast, kvůli které se mohou dostat do konfliktu s vedoucím (rádce...)“ a to jim za to nestojí.

Co s tím dělat? Při letošních vůdcovských zkouškách v rámci letního běhu Gemini jsme

zjistili, že jen málo budoucích vůdců dokáže s klidnou hlavou řešit náročné nebo prostě jen konfliktní situace, do kterých se při vedení oddílu dostane.

Je důležité si uvědomit, že jsou i situace, kdy je zvýšený hlas, řekl bych, životní nutností – na skalách, v peřejích, prostě tam, kde by se díky své nezkušenosti dítě mohlo dostat do ohrožující situace, ale nesmí to být zbraň denního užití.

Autorita vedoucích oddílů je jedna z věcí, které dokáží velmi zásadně pomáhat při řešení takových okamžiků. Budete-li jako vedoucí nebo rádci respektováni a budou-li si vás členové vašeho oddílu vážit, tak budete mít velmi dobrou výchozí pozici.

Tím, že na děti budeme křičet jen proto, že to pak s nimi máme snazší, toho nedosáhneme, naopak ublížíme i jim i vztahu, který s nimi zatím máme. Jediná rada, kterou můžu z vlastní zkušenosti dát, je respektovat a nepopírat osobnosti dětí v našich oddílech. Naslouchat a předvídat náročné situace, do kterých se můžeme společně dostat. Nenadřazovat se, neignorovat, nezesměšňovat. A hlavně nekřičet.

JAROSLAV RAJL - KAKTUS (32 let)

... miluje dobré jídlo, dobré hry a dobré kamarády. Je součástí teamu Gemini, kde se v první řadě stará o Polluxe – budoucí instruktory. Mimo jiné se zajímá o vztahy mezi lidmi a baví ho grafologie. kaktus.jr@centrum.cz

INZERCE

BUĎ PŘIPOJEN!

K mobilnímu internetu s nejlepším pokrytím vám navíc přibalíme 10 e-Knih zdarma.

Více na www.t-mobile.cz/budpripojen

T-Mobile

PRO SPOLÉČNÉ ZÁŽITKY

Platí do 30. 9. 2013 při uzavření Účastnické smlouvy s tarifem Mobilní internet 1 GB až 30 GB na 2 roky. T-Mobile má nejlepší 3G pokrytí dle zprávy z 20. 6. na www.novinky.cz

Záchrana světa a Hnědá panda

Využijte dětské časopisy!

SVĚTÝLKO

REDAKCE ČASOPISŮ

Pro atmosféru si můžete pustit nebo se s dětmi naučit písničku *Stromy od Svěráka a Uhlíře*

Novinkou v letošním Světýlku jsou strany, které vedou světlušky a vlčata ke splnění mezinárodní odborky **Hnědá panda**. Stránky časopisu jsou připraveny k vystřížení a nalepení do zápisníku – využijte je! **Seznamte se s podmínkami** odborky v příručce **Hnědá panda** (k zakoupení v e-shopu TDC) a **představte ji dětem** na první schůzce.

Využít můžete scénku, maňáskové divadlo nebo třeba dopis přímo od „stromu“, který děti poprosí o pomoc – mají totiž za úkol vybrat si jeden strom z jejich okolí a ten celý rok pozorovat (Můj kamarád strom). Plnění odborky **můžete rozdělit** – část si děti splní společně na schůzce a část doma (typicky – stromy můžete chodit pozorovat společně, vyhledávání informací nechte dětem na doma a na další schůzce je společně zkontrolujte).

Tipy navíc – pokuste si domluvit „prohlídku“ lesa s hajným nebo jiným člověkem, který tamní faunu i floru rozumí. Připravte si s dětmi dotazy.

Druhá část odborky se týká **odpadů a nakládání s nimi**. Úkoly vedou děti k zopakování základních pravidel o třídění odpadu i k pokusu s rozložitelností odpadu – začleňte ho do programu schůzky. **Zkontrolujte navíc**, jestli v klubovně třídění odpadu funguje – možná je potřeba vyrobit nové koše na tříděný odpad. Máte-li možnost, navštivte se šestkou čistítku odpadních vod nebo spalovnu odpadu a nechte si vysvětlit, jak to funguje!

SKAUT

„Za osm měsíců Země přestane existovat, srazí se s asteroidem velikosti desetkrát větší, než je naše republika. Je bezpodmínečně nutné na asteroidu přistát a hluboko pod jeho povrch uložit silné nálož, které s trochou štěstí asteroid roztrhají ještě před jeho dopadem na Zemi. Záchrana Světa je jako stvořená pro partu nadšených dobrodruhů, kteří mají pro strach uděláno a nebojí se poměřit své síly v náročných úkolech...“

Tak zní legenda dlouhodobé hry – Expedice ZS (Záchrana světa), kterou družinám představí nové číslo Skauta. Potrvá až do května 2014, kdy vyvrcholí velkým finále, při kterém se družiny s nejlepšími výsledky potkají naživo. V každém čísle S-J najde družina několik úkolů,

inspirovaných Svojsíkovým závodem, za jejichž splnění (a zaslání do redakce) získá body.

Jak zapojit družinu do soutěže? Skauti a skautky najdou v časopise návrh, jak se přihlásit, nechte proto rádce nebo jiné členy družiny, ať svou účast zajistí sami. Úzávěrka přihlášek je 31.10. – zadejte ji do oddílového kalendáře nebo rádcům připojte na oddílové radě.

K čemu můžete Expedici využít v oddíle? Úkoly se většinou týkají družinové spolupráce – je-li právě tohle jeden z vašich dlouhodobých cílů, můžete aktivity využít jako prostředky k jeho naplnění. Kromě celostátní soutěže můžete body ze soutěže zařadit do oddílového bodování. Máte-li alespoň dvě družiny, využijte je navzájem jako sparringpartnery (budou-li úkoly plnit společně, povede soutěživost k lepším výsledkům). Nechte družinu, ať si úkoly a jejich plnění plánuje sama a hlídá sama – posílíte tak jejich zodpovědnost. Mluvte s dětmi o úkolech, které plní – třeba některý z nich vyplnil mezeru ve vašem programu a vy můžete zjistit, co do příště zařadit.

Jak zapojit soutěž do programu družiny/oddílu? Seznamte se s přesnými pravidly Expedice i aktuálními úkoly – najdete je přímo v časopise nebo na webu. Diskutujte s rádci, kdy mohou úkol splnit, myslete na prostor pro plnění úkolů na schůzkách i výpravách – nebojte se z úkolu udělat jeden z bodů programu. Program můžete rozšířit – děti si tak mohou splnit nejen úkol do Expedice, ale třeba i bod stezky. Vedte děti k dodržování k pravidel (bezpečnosti i hry samotné) – některé úkoly budou vyžadovat váš dohled.

Aktuální úkoly – nutné splnit do konce roku 2013

Pravidlo – družina má za úkol vytvořit plavidlo, na které smí použít jen materiál, který začíná na stejné písmeno jako jména členů družiny. Do lodí se musí vejít všichni, na důkaz by se měli vyfotit.

Stav beztláže – úkolem družiny je namontovat na šroub 3 matice a 3 podložky – veškerá práce se však odehrává pod vodou.

Teoretická příprava – každý člen družiny musí odpovědět na konkrétní otázku.

Úkoly posílají družiny na e-mail skautjunak@skaut.cz pod konkrétním přiděleným číslem posádky. ✿

TEST – znáš své děti?

Orientuješ se ve světě dětí? Máš ponětí, jaké knížky, seriály, filmy, hudební hvězdy, počítačové hry nebo hračky frčí u tvých svěřenců? Když se o něčem bavíš, jsi v obraze, nebo úplně mimo? Pro ověření tvých znalostí toho, co teď děti baví, jsme pro tebe připravili malý kvíz, který vychází z nejoblíbenějších trendů jak vlčet a světlušek, tak skautů a skautek. Za každou správnou odpověď si přičti jeden bod, na závěr se pak můžeš přesvědčit o své úspěšnosti.

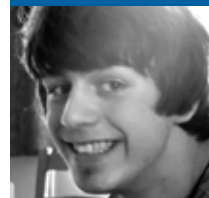
- 1) V jakém animovaném seriálu se můžete setkat s Fryem, Leelou, a Benderem?
 - a. Simpsonovi
 - b. Futurama
 - c. Jak jsem poznal vaši matku
- 2) Která známá zpěvačka nazpívala songy jako Diamonds, Stay, Pour it up, nebo We found love?
 - a. Rihanna
 - b. Lady Gaga
 - c. Nicki Minaj
- 3) Jak se jmenuje kapela, jejímiž členy jsou např. Niall Horan nebo Zayn Malik?
 - a. Coldplay
 - b. Simple plan
 - c. One direction
- 4) Jak se jmenuje pes, který společně se svými kamarády řeší především detektivní záhady?
 - a. Pes Filipes
 - b. Scooby Doo
 - c. Pluto
- 5) Která z těchto knih nepatří do řady Odkaz dračích jezdců s hlavní postavou Eragonem?
 - a. Brisingr
 - b. Inheritance
 - c. Empire
- 6) Jak se jmenuje celosvětově známá hračka, kterou od roku 1959 vyrábí firma Mattel?
 - a. Lego
 - b. My little pony
 - c. Barbie
- 7) Jak se jmenuje řada knih, v níž nesou jednotlivé díly názvy jako: Poslední kapka, Psí život nebo Páté kolo u vozu?
 - a. Hraníčářův učen
 - b. Deník malého poseroutky
 - c. Tajemná zeměplocha
- 8) Kdo je údajně největším bohatcem v seriálu Simpsonovi?
 - a. Pan Burns
 - b. Starosta Quimby

- c. Homer Simpson
- 9) Knižní postava Tom Rojvol Raddle je lépe znám pod jménem:
 - a. Lord Voldemort
 - b. Saruman
 - c. Joker
- 10) Jaká oblíbená počítačová hra funguje na principu sbírání materiálu a stavění staveb z kostek ve 3D světě?
 - a. World of Warcraft
 - b. Minecraft
 - c. Age of Empires

V dalších pěti otázkách nenabízíme možnosti, za správnou odpověď si připočti 2 body.

- 11) Jaký oblíbený zpěvák náctiletých dívek má příjmení stejné jako název jedné planety?
- 12) Dokážeš říct jména všech hlavních hrdinů animovaného filmu Madagascar?
- 13) V jakém seriálu se hlavní postavy jmenují: Eva Lenerová, Miroslav Kruliš či Milada Smutná?
- 14) Jaká společenská hra spočívá na principu osidlování ostrova, stavění vesnic a sbírání surovin?
- 15) V jaké slavné české počítačové hře hraje tebe za postavu jménem Thomas Angelo? ♣

JÁRA FOGEL (20 let)

studuje Pedagogickou fakultu na UHK, vede skauty ve středisku DOBRÁček v Hostinném. Potkáte ho na ČLK Odyssea, Žirafě Krkonoše nebo programech Skautského století. Ve volném čase si rád čte, hraje, pískovkáří a kouká na seriály a filmy, co frčí nejen u našich dětí. detektiv.js@seznam.cz

SPRAVNÉ ODPOVĚDI:
1) b, 2) a, 3) c, 4) b, 5) c, 6) b, 7) b, 8) a, 9) a, 10) b, 11) Bruno Mars, 12) Alex, 13) Gypsi s (r)učením Melman, Glorie, Marty, omezeným, 14) Osadníci z Katanu, 15) Maňa

VYHODNOCENÍ

20–14 bodů

Výborné. Je vidět, že se orientuješ a máš přehled v tom, co děti baví. Možná se v kvízu skrývalo i několik tvých oblíbených trendů a odpovídat na ně bylo pro tebe jednodušší, anebo jsi prostě jen znalec a záliby tvých svěřenců ti nejsou lhostejné. Tak či tak, výsledek je skvělý, nezbyvá než neusnout na vavřínech, neboť co frčí teď, nemusí frčet napořád...

13–7 bodů

Máš přehled, to se musí nechat. Výsledky nejsou špatné, určitě víš, co u tvých svěřenců právě frčí. Na druhou stranu, pořádku se můžeš zlepšovat. Pusť si na internetu hitovky, které slycháš od dětí na schůzkách, nebo si najdi si v televizi jejich oblíbený pořad a třeba poznáš, že je to vlastně docela zábava.

6–0 bodů

Je vidět, že v rámci znalosti trendů trochu pokulháváš. Zkus si se svými svěřenci popovídat o tom, co teď poslouchají, co hrají a na co koukají v televizi, a uvidíš, že se nejen něco dozvíš, ale taky získáš inspiraci, jakou udělat celotáborovou hru na příští rok, jaký vymyslet symbolický rámec na nejbližší výpravu nebo jakou hru vzít příště na schůzku.

Odměny a tresty

Provázející a respektující výchova IV. část

Téměř všichni jsme byli vychováni prostřednictvím odměn a trestů, a to jak našimi rodiči, tak našimi učiteli i vůdci v oddílech. Zdá se nám tedy naprosto přirozené, že tyto postupy budeme aplikovat také. Dopředu chceme proto říct, že tento postoj chápeme a neodsuzujeme. Pokud se rozhodnete při svém výchovném působení jít jinudy, je to v pořádku. Důležité však je, že jste měli možnost volby.

KLÁRKA A LUKÁŠ
ŠLEHOFEROVI

V posledním díle seriálu o respektující a provázející výchově se budeme zabývat tématem odměn a trestů. Z vlastní zkušenosti víme, že toto téma budí z celého cyklu zřejmě ty největší emoce.

To, že budeme děti vychovávat demokraticky, je naše osobní rozhodnutí. Známe celou řadu oddílů, které fungují na principech autoritativní výchovy, a jsou v obecném povědomí považovány za výborné. Pro nás však není důležité, kolik závodů děti vyhrají a jak rychle dokážou nastoupit. Pro nás je důležité, co si v sobě ze skautské výchovy odnášejí. Myslíme si, že důležité do dalšího života je vysoká sebeúcta a z toho pramenící přiměřené sebevědomí, které dětem umožní jít v životě vlastní cestou, která bude mít smysl. Jinými slovy – naši odchovanci budou schopni žít život do vlastních rukou a budou v něm šťastní. Štěstí bude pramenit z nich samých a ne z pochvaly, odměny nebo hrozby, které přijdou od někoho jiného. To je podle našeho vlastního poznání hlavní deviza demokratické výchovy.

TREST VS. PŘIROZENÝ DŮSLEDEK, ODMĚNA VS. OČENĚNÍ

Trest

Trest je odplatou za nesprávné chování. Uděluje jej osoba, která má moc. Vzpomenete-li si na první díl seriálu, je to výraz toho, co jsme nazvali jako nerespektující přístup. Trest většinou nemá s nežádoucím chováním žádnou vnitřní souvislost a může tak být zaměřen na cokoliv.

Důležitým znakem trestu je, že trestaný se cítí jako oběť nebo jako nepřítel, tzn., že během trestání byla ponížena jeho lidská důstojnost, byť se to tak možná u některých trestů na první pohled nejeví. Jak už víme, lidé pod vlivem emocí nepoužívají racionalitu. Je třeba mít na paměti, že **trest je silně emoční záležitostí**, a to vždy **pro trestaného a obvykle i pro trestajícího**. Trestanému negativní emoce, pramenící z ponížení jeho lidské důstojnosti, zabraňují v uznání a zpracování toho, co ve skutečnosti provedl, protože se zaměřuje na ošetření základní potřeby bezpečí a uznání, která je trestem ohrožena. Ten, kdo tento trest udělil, zároveň sděluje, že on je ten, kdo má nad

trestaným absolutní moc a může s ním libovolně nakládat. Takového pojetí lidských vztahů se nám zdá nepříjemné.

Z našeho pohledu tak mají tresty několik zásadních **rizik**, o nichž je dobré vědět:

- ▶ vychází z vnější motivace – působí tedy jen tehdy, pokud hrozba trvá,
- ▶ fungují jako výměnný obchod (budu dělat něco, jen dokud trvá hrozba),
- ▶ utvrzuje v mocenském (tedy nerespektujícím) vidění mezilidských vztahů,
- ▶ posouvá hranice – nežádoucí chování zastaví až hrozba trestu nebo trest sám,
- ▶ ukazuje, že psychická nebo i fyzická agrese je přijatelná.

Co však tedy na místo trestů? Místo trestů doporučujeme nechat dopadnout **přirozený důsledek**, jehož výhody shrnujeme v následující tabulce. Základním mechanismem přirozeného důsledku by mělo být: **překročil jsem hranice – co mohu udělat, abych to napravil**. Změna chování tedy pramení přímo z dítěte, nikoliv z vnějšku, a vedoucí dítě v tomto procesu jen provází. Nejdůležitější je, že přirozený důsledek se týká přímo nežádoucího chování (rozbili jsme okno v klubovně – zaplatíme nebo sjednáme opravu). Chceme-li nechat dopadnout přirozený důsledek, měli bychom si dát velký pozor na morální soudy (např. jste ničemové, pořád něco ničíte apod.) a pokud možno

KLÁRKA A LUKÁŠ
ŠLEHOFEROVI

Společně působí na VLK Kudykam, kde naši přátelský kruh instruktorů, kteří chtějí stejně jako oni nespokojit se s tím, jak věci zdanlivě jsou. Těší se z toho, že společně s nimi mohou objevovat nové horizonty smyslu skautské výchovy. Tato série článků by nevznikla bez jejich myšlenkových impulsů – díky Anežko, Dančo a Tomku. slehofer.lukas@gmail.com

PŘIROZENÉ DŮSLEDKY	TRESTY
Vnitřní motivace	Vnější motivace
Partnerský přístup	Mocenský přístup
Směřují k nápravě	Nesměřují k nápravě
Neobsahují morální soud	Obsahuje morální soud
Vztahují se logicky k nežádoucímu chování	Nesouvisí (nebo jen omezeně) s nežádoucím chováním
Ukazují žádoucí chování	Trestaný vidí, že společensky nežádoucí chování (psychická či dokonce fyzická agrese) je povolené.

Klikování za sprosté slovo je příkladem trestu, který postrádá logický důsledek.

se jich vyvarovat – nejlépe tím, že popíšeme, co se stalo, případně vlastní emoce (např. jsem opravdu vytočený, protože vidím, že okno je rozbité).

Odměny a ocenění

Měli bychom mít na paměti, že potřeba uznání a fyzického, ale i psychického bezpečí patří mezi základní lidské potřeby (možná si někteří vybaví, že leží takřka na samé základně tzv. Maslowovy pyramidy lidských potřeb). Myslíme si však, že uznání se nám nedostává prostřednictvím odměn nebo pochval, byť to tak zvnějšku může vypadat. Základním mechanismem **odměn** totiž je **princip – dělej věci, jak si přeješ, a budeš za to odměněn**.

Z našeho pohledu tedy přináší odměny a pochvaly následující **rizika**:

- ▶ dochází k ničení vnitřní motivace a její nahrazování motivací vnější,
- ▶ utvrzují v mocenském (tedy nerespektujícím) vidění mezilidských vztahů,
- ▶ snižují hodnotu vykonávané činnosti (jedná se opět o formu jakéhosi výměnného obchodu),
- ▶ potlačují tvořivost a nevedou ke zlepšování.

Co na místo odměny zkusit **ocenění**? Oceněním myslíme adekvátní zpětnou vazbu, která je pozitivně emočně zabarvena (klasická zpětná vazba, která se používá např. v zážitkové pedagogice by měla být emočně neutrální). Pokud si vzpomenete na 3. díl série, kde jsme psali o vztahových a věcných signálech v komunikaci, můžeme říct, že **při ocenění se snažíme vysílat kromě věcných signálů ještě pozitivní vztahové signály**.

OCENĚNÍ	ODMĚNA/POCHVALA
Realistický popis	Přehánění (superlativy)
Konkrétní detaily	Zobecňování
Popisuje se věc (činnost, výsledek, průběh)	Hodnotíme osobu
Respektující přístup	Nerespektující přístup

Pokud chceme někoho ocenit, dodržíme následující zásady:

- ▶ využíváme popisného jazyka – popisujeme konkrétně (zametl jsi klubovnu, zapsal jsi do kroniky),
- ▶ popisujeme vlastní pocity – co prožíváme jako důsledek vykonané činnosti (těší mě to, mám z toho radost),
- ▶ děkujeme,
- ▶ ukazujeme pozitivní přirozené důsledky (můžeme si tak zahrát ještě jednu krátkou hru).

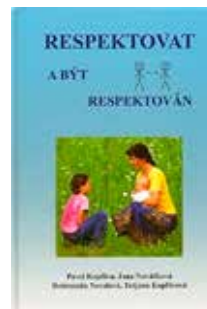
Základní rozdíl mezi pochvalou (odměnou) a oceněním vidíme jako následující: pochvala – děláš to pro moji spokojenost × ocenění – vážím si tě.

ODMĚNY, TRESTY A SKAUTSKÁ VÝCHOVA

S odměny a tresty se často setkáváme v oddílovém životě. Příkladem **trestu** je např. hození do kopřiv za včas neuvařený oběd nebo klikování za sprosté slovo. Ve své podstatě tyto tresty spojují příčinu a důsledek, které mezi sebou nemají žádnou logickou souvislost – pokud se snažím uvařit oběd, ale nakonec se mi to nepovede, a to má za výsledek, že jsem za pošklebků zbytku tábora vhozen do kopřiv, těžko to ve mně asi vyvolá myšlenky na to, co můžu příště udělat jinak. Spíše se budu cítit poníženy, zneuznaný či naštvaný.

Jak tuto situaci řešit jinak? Co zkusit třeba následující postup? Pokud služba včas neuvaří oběd, protože si v družině špatně rozdělili práci, zeptáme se jí, jaké byly podle nich příčiny včas neuvařeného oběd a jak zbytku tábora tento nedostatek odčiní. Poskytněte jim pomoc a zkuste s nimi vymyslet, co mohou udělat – budou službu opakovat, uvaří speciální svačinu apod., zjistěte společně, co bylo příčinou problémů – špatně si naplánovali práci apod. **Důležité** je zapojit děti do řešení **a nechat je jej nalézt** (hodí se otázky: co s tím uděláme, co navrhujete apod.). Přirozený důsledek se totiž může lehce stát trestem, pokud je komunikován mocensky (např. vůdce oddílu družině nařídí, že jako důsledek toho, co udělali, připraví odpoledne oddílu speciální svačinu).

Někdy **nemůže přirozený důsledek dopadnout v celé šíři** – pokud např. vlče rozbije něco cenného, asi těžko samo vydělá na novou věc nebo opravu (v tomto případě je dobré se domluvit na tom, že dítě se zapojí do odstranění následků alespoň částečně – např. vlčata zničí na podzimní výpravě zip u stanu a ten je proto nepoužitelný a oprava zipu je drahá, domluvíme se, že **podle jejich návrhu** to vynahradí oddíl tím, že během schůzky prohlédnou všechny oddílové stany a poskládají je na zimu).

Při formulování těchto řádků jsme se inspirovali knihou Respektovat a být respektován.

Při formulování ocenění si dávejme pozor na různé nálepky – např. Ty jsi šikulka apod. Jsou výrazem nerespektujícího přístupu, protože si díky své moci osobujeme právo soudit, jaký druhý je. Krom toho tyto nálepky vedou k zbytečným generalizacím. Pokud se stane, že je řekneme, doplníme je popisem toho, proč je daný člověk šikulka.

Může se stát, že děti, které jsou zvyklé na tresty, třeba půjdou za přestupek „raději“ do kopřiv, což je ostatně častý argument zastánců trestů, když tvrdí, že dětem tresty nevaří. Naším cílem by ale nemělo být, alespoň podle toho, jak rozumíme poslání skautské výchovy, k tomuto děti vést.

Velmi diskutovaným problémem je přirozený důsledek v případě **používání prostých slov**. Otevřeně přiznáváme, že nemáme jasné řešení. Dommínáváme se, že řešením nejsou kliky, protože tím dáváme dětem zprávu, že sport je za trest, nebo naopak, pokud je sport baví, že mluvit sprostě je žádoucí, protože potom mohou sportovat. Podle nás by bylo asi nejvíce na místě opakování vymezení oddílových mantinelů (dohodli jsme se, že u nás sprostě nemluvíme – pokud jste se na tom s dětmi skutečně dohodli) nebo vyjádření vlastní nelibosti, protože primárně to štvě vás (Ondro, opravdu mě děsně štvě/je mi nepříjemně/vadí mi to, že jsi použil sprosté slovo).

Odměny v oddíle

V praktické činnosti oddílu se obvykle objevují **odměny v podobě různých bodování či soutěží**. Vypadá to pak např. tak, že děti uklízí v klubovně proto, aby získaly (v ještě horším případě neztratily) body, nikoliv proto, že jim záleží na tom, jak klubovna vypadá. Podle našeho soudu se opět jedná o nerespektující přístup, kdy nějaký velký panáček rozhoduje o tom, jak budu posuzován, přičemž to, jakým způsobem jsem posuzován (prostřednictvím bodů), nijak logicky nesouvisí s tím, co dělám (uklízím klubovnu). Oceňující přístup by měl být takový, že se domluvíme, jak budeme společnou klubovnu udržovat. Součástí toho může být i to, že po družinovce družina klubovnu určitým způsobem uklidí. Jak vypadá oceňující a neoceňující způsob?

„Ostříž, opravdu mě těší, že minulý měsíc bylo po vaší družinovce v klubovně vždy uklizeno tak, jak jsme se dohodli.“ × „Ostříž, jste fakt úplně nejlepší, dávám vám každému pět bodů navíc za to, jak se pořád staráte o úklid klubovny.“ (Ve větě děti soudím, a to ještě přehánějícím způsobem – jsou úplně nejlepší, zobecňuji – pořád se staráte, a uděluji odměnu – body, která s činem vlastně nijak nesouvisí).

Jiným příkladem může být zkušenost z našeho oddílu. U nás v oddíle fungovalo pravidlo, že člen oddílu dostával 5 bodů v bodování, pokud si na oddílovou akci přinesl 5 povinných věcí (stezku, zápisník, tužku, uzlovačku a kápězetku). Za každou nepřinesenou věc se bod odečítal. Co se stalo, když se body přestaly udělovat? Pochopitelně většina členů přestala věci nosit, protože jen blázen by dělal něco, z čeho nic nemá. Jinými slovy bodování zcela sebralo dětem motivaci k tomu věci nosit – nenosili je proto, že je potřebují a chtějí, ale protože jsou za to body.

V řadě kluboven dodnes můžeme najít bodování, která jsou veřejně vyvěšována, a na konci měsíce nebo na táboře jsou děti na prvních místech

odměňováni. Rádi bychom upozornili, že toto je podle našeho názoru jeden z velmi **rizikových výchovných nástrojů**. Veřejné srovnávání je jedním z největších zásahů do vlastní sebeucty a sebevědomí, které není na první pohled vidět. Mnozí lidé namítají, že se mají děti připravit na to, co je v životě čeká, ale to je podle nás omyl. Pokud se budu ucházet v konkurzu o práci, pochopitelně jeden vyhraje, ale čeká ho za to práce, tzn. něco konkrétního, ne odměna, a vřdycky se může rozhodnout, že se tohoto soutěžení účastnit nebude. Dítě tuto možnost v oddíle nemá – soutěžit musí, a krom toho výsledkem jeho soutěžení není nic dalšího, žádná práce či zakázka. Už vůbec nemluvíme o tom, co s dětmi dělají věty jako – „Vezměte si příklad ze Skokana, ten nevynechal ani jednu výpravu a má plný počet bodů za docházku.“ Být Skokanem, jsem rudý až za ušima a pěkně se stydím, a být někým z oddílu, potajmu se mu pochichávám, že je šploun. Nikdo z nás nechce být veřejně pranýřován, ale ani vyzdvihován. Zkuste místo toho **techniky kooperativní práce**, kdy každý přispívá do týmu něčím a nikdo nemusí nutně zvítězit nebo prohrát.

ZÁVĚREČNÉ SLOVO

Pokud chceme používat přirozeného důsledku místo trestů a ocenění místo odměn, můžeme uplatnit všechny znalosti o komunikaci, o kterých jsme doposud v článcích o PARVU psali. Chápeme, že to není jednoduché, ale jsme přesvědčeni, že stojí za to, to zkusit. Moc bychom si přáli, pokud by z Junáka zmizely alespoň tělesné tresty (ať už se jedná o sekání dříví za trest nebo o klikování za sprosté slovo apod.), které jsou po našem soudu neslučitelné s demokratickou podstatou skautské výchovy, ale přesto jsou bohužel stále velmi rozšířené.

KAM DÁL?

Podívejte se na inspirativní video s přednáškou Jany Nováčkové z konference TEDx Praha 2011 s názvem *Jak se z touhy učít stane sběratelství známek, které je volně dostupné na youtube.com.*

Přečtěte si článek Jany Nováčkové *Rizika soutěží ve škole, který je dostupný na webu www.zkola.cz*

KVÍZ

Zkuste se podívat na předložené situace a zamyslete se nad tím, jak by se dalo v dané situaci reagovat jinak.

Situace: Družina Vyder na družinové schůzce hrála fotbal a rozbila okno u domu sousedícího s klubovnou.

Reakce vedoucího: Zakazuju vám fotbal na družinových schůzkách a každému členu družiny minus 30 bodů. Vedoucí střediska to za vás zase bude muset žehlit. Až nás vyhodí z klubovny, bude to vaše vina!

Jak jinak?

Situace: Nejmladší světluška v oddíle si sama sbalila batoh na konci vícedenní výpravy, což pro ni byl předtím problém. Reakce vedoucího: No ty jsi šikovná, vidíš, že už se umíš sbalit, když chceš.

Jak jinak?

Navrhované řešení najdete na stránkách časopisu a na facebooku.

FOTO: KATKA ŠMAJZROVÁ

Odpovědnost ke kukuřici

Je konec léta, pěkně počasí a poměrně dobrá účast na výpravě. Jdete s oddílem štěrkovitou cestou, kterou lemuje pole s kukuřicí. Po chvíli k vám přijde jeden ze skautů a zeptá se, jestli si může zajít na pole a utrhnout si kukuřici.

Není to lehké rozhodnutí, a o čem to rozhodnutí je?

O koncepci pravidel. Je morální jít na cizí pozemek a něco si odsud vzít? Za jakých podmínek ano? Kdy ne? Co když porovnáme ztráty při zpracování kukuřice s námi způsobenou „újmou“? Je pro mě směrodatné, kdo je vlastníkem pozemku – drobný zemědělec, známý nebo velká nadnárodní korporace?

O cílech naší výchovy. Jaký vztah k pravidlům chceme v dětech vypěstovat? Je naším cílem vést děti k dodržování pravidel, nebo chceme, aby nad nimi i přemýšlely? Aby dokázaly zohlednit následky svého jednání a samotných pravidel? Co kdyby se skauti za totality spokojili se zákony tehdejšího režimu a nepřemýšleli nad důsledky, jen respektovali pravidla daná státem? Co když je pro mě v tuto danou chvíli přednější přímá zkušenost dětí s fungováním přírody – něco vyroste a to něco se dá jíst?

O odpovědnosti. Jak vychováváme děti k odpovědnosti? Umíme říct: „Udělej to, co uznáš za vhodné. Rozhodni se podle svého svědomí.“? Jak často umíme použít tuto větu? Umíme dát

dětem prostor pro vlastní svědomité rozhodnutí? Kdy už jsou na tato rozhodnutí dost staré?

O mně jako vzoru, o upřímnosti mého jednání. Co kdybych po té cestě vedle pole šel sám? Jednal bych stejně, nebo jinak? Co kdyby rover, který nám pomáhá ve vedení, pro tu kukuřici sám šel a dětem ji přinesl?

O výchovných situacích. Umíme jich využít? Umím si s dětmi popovídat o jejich názorech a dovést je k rozhodnutí podle jejich svědomí? Umím jejich svobodné rozhodnutí respektovat? Co je správné?

Málokterá všední situace nás vede k zamyšlení. Většinou reagujeme podle zaběhlých postupů, není čas nad věcmi přemýšlet do hloubky. Když už se ale nějaké to dilema najde, je dobré ho využít, dát mu čas a prostor, aby v nás mělo možnost dozrát. Sám/sama v sobě si ujasnit, co je pro mě důležité, jaké jsou mé postoje a názory. A následně se i zeptat: K čemu chci děti v oddíle vést? Věřím, že budeme-li schopni svá osobní rozhodnutí dětem (i sami sobě) vysvětlit, budeme pro ně nejen inspirací, ale i vzorem, který je vede k zamyšlení a odpovědnosti. ♣

**PETRA POPELKOVÁ -
- POPELKA (24 let)**

Hradec Králové / Hlinsko
Skautsky instruktorka ČLK
Odyssey a ZVS v Hlinsku,
pracovně lektorka
primární prevence v Hradi
Králové a soukromě
filmový nadšenec
s přemýšlivou hlavou.
petra.popelkova@gmail.com

Diskutuji, diskutuješ, diskutujeme!

Následující měsíce se na střediscích i VOJ ponosou ve znamení sněmů. Debaty a diskuze pak vyvrcholí na Valném sněmu Junáka, který se uskuteční 28.–30. 3. 2014 v Litomyšli. Jaká jsou témata, kterými se budou sněmy zabývat, a jak se k nim můžete vyjádřit ve střediscích a oddílech, i když už máte třeba po sněmu?

ZMĚNA NÁZVU

Zpracovala redakce, za náčelnictvo Marek Baláš - Číča a členové jednotlivých pracovních skupin pro témata předsněmové diskuze.

Jak vytvořit návrh usnesení si můžete více přečíst na webu – <http://krizovatka.skaut.cz/tiskoviny/casopisy/skauting/zamysleni/5163-predsnemova-diskuze/>

Další náměty na práci s tématy Valného sněmu najdete na Rovernetu nebo v Roverském kmeni.

Členové náčelnictva jsou ochotní a připraveni diskutovat a věnovat se předsněmové diskuzi právě na vašem sněmu. Obrátte se na svého krajanáka nebo na kohokoliv jiného z NJ, rád vám vyjdou vstříc. Použít můžete e-mail: valny.snem@skaut.cz.

Jednotlivá témata najdete kompletně rozpracovaná na Křižovatce: www.skaut.cz/snem

Důvodem pro změnu názvu je zejména nový občanský zákoník, který má vstoupit v účinnost 1. 1. 2014 a který nově upravuje fungování (a tím i pojmenování) spolků (nyní občanských sdružení). Všechna občanská sdružení mění svou formu na „spolek“ a toto označení musí mít ve svém názvu (případně zkratku „zapsaný spolek“ – „z. s.“).

Plánovaná změna názvu musí vyřešit minimálně tento problém. Je však otázkou, zda této příležitosti nevyužít i k vyřešení jiných problémů, které současný název přináší. Například dualita pojmů „junák“ a „skaut“, kvůli nimž jsme často vnímáni jako dvě různé organizace. Nebo délka názvu, se kterou se potýkáme při vyplňování dokladů, formulářů apod.

Náčelnictvo Junáka předkládá k diskuzi 11 variant názvu, mezi kterými by mohl Valný sněm rozhodnout:

JAK SE MÁ JUNÁK JMENOVAT OD PŘÍŠTÍHO ROKU?

- Skaut, z. s.
- Český skauting, z. s.
- Skaut ČR, z. s.
- Skauting ČR, z. s.
- Junák – český skaut, z. s.
- Junák, z. s.
- Junák – český skauting, z. s.
- Skaut CZ, z. s.
- Junák – skautský spolek
- Junák – spolek skautů a skatek ČR
- Skauting CZ, z. s.

Možné otázky k diskuzi o změně názvu:

Jaká kritéria by měl název splňovat? Je pro nás důležité tradiční slovo Junák v názvu a proč? Vnímáme souvislost mezi názvem organizace a jejím obrázkem u veřejnosti?

Finální výstup – Diskutujte tuto otázku na vašem sněmu a dejte o navržených variantách

orientačně hlasovat (každý delegát může hlasovat až třikrát). Když výsledky orientačního hlasování přijmete ve formě usnesení (Sněm střediska xxx žádá Valný sněm Junáka o zohlednění jeho přání ke změně názvu; delegáti sněmu se klonili k následujícím názvům s následujícím počtem hlasů: yyy), dostane se přes SkautIs tam, kam má (na Valný sněm).

ZMĚNA STANOV

Poslední úprava Stanov Junáka proběhla na VSJ v roce 2001. Společně s novým občanským zákoníkem je to hlavní důvod, proč se v uplynulých třech letech pracovní skupina Náčelnictva věnovala jejich revizi a připravila návrhy na změnu. Ty se týkají celé řady oblastí, k diskuzi jsou pak předloženy zejména tyto:

- ▶ přeformulování skautské výchovné metody,
- ▶ zavedení činovníckého slibu,
- ▶ úprava ručení za závazky OJ,
- ▶ snížení věkové hranice činovníka (do budoucna může zpřístupnit zejména pomocné činovnícké funkce i pod hranici 18 let),
- ▶ prodloužení volebního období v Junáku na 4 roky,
- ▶ společná volba náčelní a náčelníka všemi delegáty sněmu.

Svoje připomínky k tématům, která najdete rozpracovaná v materiálech ke sněmu, či jiné části návrhu stanov, vyjádřete názorem nebo přímo usnesením:

- ▶ nesouhlas s nějakou věcnou úpravou (základní tezí nebo principem),
- ▶ odmítnutí formulace konkrétního článku (případně i s navržením odlišného znění),
- ▶ navržení doplnění Stanov o novou oblast,
- ▶ navržení vypuštění nějaké části či jiné problematiky.

Usnesení je nutné přinést na VSJ skrze sněmy okresní a krajské (stanovy jsou složité a provázaný právní dokument, podněty ke změně formulací je tak třeba s dostatečným předstihem promyslet).

VYSTOUPENÍ Z WAGGGS

Junák je v současné době členem obou světových mládežnických skautských organizací – WOSM i WAGGGS, resp. skautky jsou členkami WAGGGS a skauti WOSM. Valný sněm by měl rozhodnout o setrvání ve WAGGGS. Kvůli pravidlům světové dívčí organizace, která neumožňuje další registraci národních koedukovaných organizací (tzv. SAGNO, kterou Junák je), znamená případné vystoupení definitivní rozhodnutí bez možnosti návratu. Důvody pro vystoupení z této organizace jsou podrobně analyzovány v materiálu Náčelnictva, stručně je lze shrnout takto:

- ▶ Rozdílné směřování obou organizací, které pro Junák znamená obtížnější synchronizaci obou přístupů do jednoho proudu, neboť většina věcí v Junáku je připravována pro chlapce i dívky společně.
- ▶ Témata, kterými se organizace zabývá, nejsou příliš využitelná v programu Junáka (země třetího světa, práva žen apod.), konference a semináře jsou určené pouze vůdkyním. Za zmínku stojí publikace, o které by Junák svým vystoupením přišel.

Otázkou, resp. faktem, který je hodný zřetele, je i finanční stránka členství – WOSM zmrazilo do r. 2019 členské příspěvky, což představuje jisté úspory, naopak náklady „navíc“ představuje i samotná dualita, kdy je např. potřeba zajistit delegáty na konference obou organizací.

Náměty pro diskuzi:

Sestavte společně soupis výhod a nevýhod (například na základě přečtení materiálů Ústředí) našeho členství ve WAGGGS a zkuste jim přiřadit bodové ohodnocení – jaký je výsledek?

Zamyslete se – je historické členství ve WAGGGS důležité? Setkali

jste se někdy s materiály WAGGGS a WOSM – jak je hodnotíte?

STRATEGIE JUNÁKA DO R. 2022

Valný sněm se bude zabývat také dlouhodobou strategií Junáka. Její pracovní verzi, kterou bylo možné připomínkovat na konci loňského roku, najdete na Křižovatce v sekci Organizace.

Strategie vychází z popsání současného stavu organizace a navrhuje rozvoj Junáka ve všech důležitých oblastech tak, aby byl v roce 2022 silnou a uznávanou organizací. V rámci předšněmové diskuze a Valného sněmu nebudeme ani tak řešit jednotlivosti, ale půjde o prodiskutování základních postojů a schválení celého záměru.

CO KDYŽ UŽ MÁME STŘEDISKOVÝ SNĚM ZA SEBOU?

- ▶ Tématům se můžete věnovat na střediskových radách. Když si dopředu prostudujete materiály, tak vás diskuze časově nezruinuje a možná bude i zpestřením tradiční střediskové agendy.
- ▶ Diskutujte online. Je-li středisková rada zvyklá na komunikaci po internetu, vytvořte online fórum nebo skupinu na Facebooku. Debatovat můžete průběžně a k jednotlivým věcem se dá vracet.
- ▶ Uspořádejte diskuzní večer. Pozvěte na něj i lidi mimo střediskovou radu – roveři nebo oldskauti mohou mít podnětné připomínky, ale na sněm by možná nepřišli. Využijte toho pro neformální diskuzi, ze které můžete zpracovat formální výstupy pro VSJ.

NAVRHNI NOVÉ TÉMA!

Témata navržená Náčelnictvem neznamenají, že se VSJ nemůže zabývat i tématy jinými. Máš nebo máte-li na středisku něco, co stojí za republikovou diskuzi, nebojte se to formulovat! Materiál, který k tomu pomůže, najdeš na www.skaut.cz/snem v sekci *Témata předšněmové diskuze*.

NOVÝ WEB PRO VŠECHNY TEEPKY A TYPOŇKY!

KAMARÁDI

SKAUTING

POUČENÍ

ZÁBAVA

OK!

SUPR!

WAW!

KAMILA DUFKOVÁ -
- KAMČA

3 roky ve funkci výchovné zpravodajky ve 2. středisku „DVOJKA“ Brno, další 3 léta jako součást týmu výchovných zpravodajů na okrese Brno – město a teď na plný úvazek vedoucí oddílu.
kamca@dvojka.brno.cz

Konkrétnější inspiraci nabízí dokument, který vznikl pro projekt Skautské personalistiky a kde lze najít poměrně konkrétní nápady na činnosti a oblasti jeho kompetenci – najdete ho na webu Skautingu.

O tom, jak správně nastavovat výchovné cíle, si přečtěte na straně 4.

Víc o funkci výchovného zpravodaje si můžete přečíst na Křižovatce <http://kruzovatka.skaut.cz/tiskoviny/casopisy/skauting/stredisko/4983-vychovny-zpravodaj/>

...výchovného zpravodaje

Každý ví, jaká je funkce vedoucího střediska nebo vedoucího oddílu. Většina lidí bezpečně pozná, k čemu a na co jsou hospodáři. Ti všichni tvoří střediskovou radu. Kdo ale udělá z těchto lidí partu, která táhne za jeden provaz? Partu, která se umí společně upřímně pobavit, ale i konstruktivně pohádat a udělat rozhodnutí? Tohle všechno může mít na triku výchovný zpravodaj. Co konkrétně ale je jeho úkolem? Věnovat se výchovným plánům, vzdělávání činovníků, tmele-

Výchovný zpravodaj rozšiřuje skautskou výchovu v rámci OJ, sleduje a podporuje výchovnou činnost podřízených jednotek a vzdělávání činovníků zapojených do výchovy mladších členů.

ní střediskového kolektivu, zlepšování efektivity střediskových rad, nebo něco úplně jiného?

Pod označením **výchovný zpravodaj** se podle mého skrývá jedna z nejlepších, nejrozmanitějších a nejvariabilnějších skautských funkcí na příč organizační strukturu.

FOTO: DAVID ROSENBERGER

Možná jste do ní právě byli zvoleni, ujali se jí s nadšením nebo do ní „omylem spadli“. Jak začít?

START UP VÝCHOVNÉHO ZPRAVODAJE (ANALÝZA, PLÁN, CÍL)

Prvním krokem na cestě každého zpravodaje je **zjistit a popřemýšlet (společně se střediskovou radou), co se od něj vlastně čeká, jaké činnosti by jej bavily, co by mu vyhovovalo a kolik času může nabídnout**. Pro pomoc nebo inspiraci se může obrátit i na bývalého VZ nebo okresního VZ.

Z formálního hlediska je funkce výchovného zpravodaje velmi obecně definována v příloze organizačního řádu (Křižovatka ► Spisovna ► Organizační řád).

Z vlastní zkušenosti ale můžu s naprostou čistým svědomím říci, že nejskvělejší na této funkci je fakt, že si naplň práce můžete z velké části nalínkovat podle toho, co máte rádi a v čem jste dobří. Věnujete se práci se Stezkou? Můžete nabídnout oddílům svoji pomoc. Studujete lidské zdroje – pomozte vedoucím oddílů najít a vychovávat nástupce. Podobně variabilní je to s **časem** – užiteční budete se 2 hodinami týdně i s plným úvazkem. Dalším aspektem při výběru a ohraničování pole vašeho působení je hledisko potřeb střediska a samotných oddílů (proto tu funkci ostatně člověk zastává).

Na začátku si proto společně s vedením střediska a oddíly zkuste **analyzovat**, v čem jsou slabá místa, kde má středisko problémy (včetně toho, jak moc závažné jsou), případně i to, jakými prostředky tyto věci řešit. K tomu se velmi dobře hodí Hodnocení kvality oddílů, středisek ve SkautISu. Z tohoto seznamu zvažte to, co by vás jako výchovné naplňovalo tak, aby realizace těchto věcí odpovídala časovým možnostem a velikosti problému (prioritě). Jako na každém startu je počáteční investice času větší (je třeba navázat kontakty, hledat zdroje, scházet se, diskutovat, porozumět problémům).

PŘÍKLAD PROBLÉMU A JEHO ŘEŠENÍ V ZÁVISLOSTI NA PRIORITY A INVESTOVANÉM ČASE

Ve středisku máte problém se vzděláváním. Mladí vedoucí dost dobře neví, co a hlavně komu mají nabídnout, neorientují se v nabídce skautských (natož neskautských) kurzů a akcí, nestihají hlídat termíny pro přihlášení.

1–2 hodiny/čtvrtletí prohlédnu křižovatku a udělám přehlednou tabulku skautských kurzů obsahující termíny přihlášení a pro koho je akce vhodná. Tabulku pošlu mailem oddílovým vedoucím. (Problém s nízkou prioritou, úzce specifický problém)

3–4 hodiny/čtvrtletí Provedu v oddílech průzkum, kdo má jaké vzdělání – budu mít přehled. Vytvořím tabulku s nabídkou kurzů a pobavím se s oddílovým vedoucím o konkrétních lidech, jejich motivech a důvodu odmítnutí jet na kurz. Mám přehled o kvalitě kurzů a vím, co doporučit. (Závažnější problém, vyšší priorita)

5–9 hodin/čtvrtletí Povedu průzkum, mám seznam, aktivně a po domluvě s vedoucím oslovím konkrétního člověka s konkrétní nabídkou kurzu, s argumenty, proč na daný kurz jet. Společně se snažím najít to, co by mu vyhovovalo (například doplním nabídku kurzů z druhého konce republiky, zeptám se na možnost skládat pouze zkoušky apod.). Existuje plán vzdělávání. (Závažný problém, vysoká priorita)

10 hodin a více/čtvrtletí Vše, co bylo řečeno výše, středisková rada půjde příkladem a sama si bude zvyšovat kvalifikaci, budou navržena motivační opatření (např. příspěvek na kurz). Nabídka vzdělávání se neomezí pouze na skautské kurzy, ale budou do ní zařazeny i kurzy z jiných (komerčních) sfér. Zvažíme možnost střediskové výměny zkušeností/semináře/workshopu na míru. Seznam kurzů bude aktualizován. Zcela individuální přístup. (Existenční problém, nejvyšší priorita)

Po této analýze nastává fáze děláni konkrétního plánu činnosti, cílů, které si vezmete za své. Vycházejte z diskuzí, hodnocení oddílů a faktů. Na druhou stranu nepamenejte být otevření, bez předsudků, a s takovýmto přístupem se seznamte s vedoucími oddílů, rovery a třeba i bývalými členy, kteří zrovna nepochází z vašeho oddílu. **Pozorujte, poslouchajte** a tvořte si obraz toho, co by mohlo být ve vašem plánu jako cíl. Možná zjistíte, že problém, který vidí vůdce střediska, je vlastně problém jiný, kterého si nikdo nevšiml.

Vzpomíná se na roverskou akci kdysi dávno a od té doby žádná jiná nebyla, nebo se ta minulá nepovedla? Vážne vzdělávání činovníků, nebo je to problém jen u pubertáků? Střediskové rady se vlečou několik hodin bez výsledku? Nastupuje nový vedoucí oddílu a ve své funkci plave? Oddílem zmítá problémové dítě? Tady všude můžete najít své uplatnění.

Z náčelnictva...

KDYŽ SE LÁME CHLEBA

Od jara letošního roku probíhají sněmy organizačních jednotek Junáka, velká vlna se jich převálí právě nyní na podzim. Jsou to chvíle, kdy se, tak říkajíc, láme chleba. Přemýšlíme nad tím, co se v Junáku událo a co se v něm má dít dál. Co bylo dobré a co by mohlo být lepší. Kromě voleb, které nás na sněmech čekají, je, podle mě, důležité i ono přemýšlení, bilancování, které se může přehoupnout v předšněmovou diskuzi.

Ta by měla podchytit témata, která rezonují Junákem od malých oddílů, resp. středisek, až po vrcholové orgány. Témata by se měla objevit na sněmech a sněmy by se k nim měly vyjádřit. Náčelnictvo a Výkonná rada Junáka přispěly do diskuze čtyřmi tématy, která pokládají, z hlediska dalšího fungování organizace, za důležité: Členství ve WAGGGS, Změna stanov, Změna názvu a Strategie do roku 2022. Podklady ke všem tématům naleznete na skautské křižovatce na adrese: www.skaut.cz/snem. Budu velmi rád, pokud k nim zaujmete stanovisko a přijmete usnesení na Vašich sněmech tak, aby měl Valný sněm relevantní podklady pro svá definitivní rozhodování.

Jak jsem se už zmínil výše, můžete kromě uvedených témat předložit pohledy a názory na zcela jiné oblasti, které shledáváte klíčovými. Vaše usnesení mohou směřovat jak na sněmy vyšších organizačních jednotek, tak na sněm valný. Prosim, abyste usnesení přijímali uvážene a s rozmyslem tak, aby byla smysluplná a posouvala náš skauting dál a nekladla překážky tam, kde nejsou nutné.

Členové výkonné rady a náčelnictva se budou

snážít účastnit se krajských sněmů a podporovat diskuze nad aktuálními tématy. Nebojte se členy ústředních orgánů o účast požádat a domluvit se s nimi, jak by diskuzi u vás na sněmu nejvíce prospěli. Rádi budeme diskutovat a tříbit společné názory. Velmi totiž stojíme o to, aby se vedla diskuze živá a čilá.

Závěrem chci ještě jednou připomenout, že sněmy přinášejí kromě diskuze i volby činovníků na další období. Přejí všem, kteří zastávají tyto, pro organizaci důležité, funkce, aby měli chuť a elán setrvat v jejich naplňování tak, aby to bylo přínosem pro ně i ostatní. Přejí také hodně odhodlání čerstvým kandidátům. A prosím, pomozte hledat vhodné osoby na volené funkce nejen vašich středisek, ale i vyšších organizačních jednotek a ústředních orgánů.

Přejí Junáku konstruktivní diskuzi a dobrou usnesení.

Marek Baláš - Čiča (34 let)
marek.balas@junak.cz

Narodil se, vystudoval a žije v Brně, povoláním učitel na vysoké škole – obor energetika. V minulosti prošel jako instruktor několika kurzy (Sursum, Svatoplukovy pruty, rádcovské kurzy), vedl oddíl a nyní vede středisko. Toho času náčelník Junáka.

Termoprádlo

vlněné termoprádlo s nejdější tradicí na světě

DEVOLD®
VLNĚNÉ TERMOPRÁDLO
OBLÉKÁ NORY OD ROKU 1853

Vlněné norské termoprádlo Devold® je vyrobeno ze 100% merino vlny. Prádlo nezapáchá ani po několika dnech intenzivního nošení a výborně reguluje teplotu. Z kolekce Devold® si vyberete vhodné prádlo pro jakoukoli aktivitu, kterou provozujete, od krátkých procházek po několikaměsíční expedice. Devold® již 160 let obléká expedice, záchranáře a jiné náročné zákazníky.

Jetboil Flash vařič

Rychlovarná konvice na cesty

- LEHKÝ
- SKLADNÝ
- ÚSPORNÝ
- RYCHLÝ
- BEZPEČNÝ

~~2 998,- Kč~~

Akční cena
2 549,- Kč
včetně kartuše

Teepee stan - Lavvo

tradiční táboření v moderním stylu

Bergans
OF NORWAY

~~15 528,- Kč~~

Akční cena
10 870,- Kč

- kapacita až 12 lidí na 19,2 m²
- hmotnost pouze 6,6 kg
- snadno přenositelný
- odolný nepřiznivému počasí
- je možný i s podlážkou
- ideální jako společenská místnost
- norská kvalita

Život v týpi je velmi společenský. Lidé mají k sobě blíž a je zde spousta prostoru pro vzájemnou komunikaci, vaření i jídlo. Norský výrobce Bergans® nezapomíná na tradici a výhody tohoto typu stanu a vyvinul lehké, přenositelné, přesto velké a stabilní týpi.

Akční ceny pro skautské oddíly platné do 31.12.2013 v našem e-shopu a značkových obchodech

SCANDINAVIA
SPORT & FASHION SHOP

Jarošova 2, Litoměřice, tel.: +420 416 738 847
Nákupní galerie Harfa, Praha 9 - Libeň

www.scandinavia.cz

www.facebook.cz/casopisskauting

Skaut učitelem a učitel skautem

Vzdělávat a vychovávat děti stejně, jako to dělám v Junáku, ovšem za peníze. Věnovat se tomu, co mi už dlouho přijde smysluplné a baví mě to. Využít to, co jsem se naučil v oddíle i mimo skautské hnutí.

Rubrika Skauting pro život ukazuje skauty, kteří svoji skautskou praxi využívají i jinde ve svém životě.

to mohou být důvody, které vedou skauty pedagogickým směrem, snad v každém středisku někoho takového najdeme. Mají to skutečně tak jednoduché?

„Použití aktivit z oddílů ve školních lavicích funguje bez větších problémů. Lze přenést družinový systém, bodování, hry a hříčky aplikované na témata výuky, pobyt v přírodě (ve velmi omezené míře), partnerský přístup k dětem (nejdůležitější prvek), používání zpětné vazby, nakonec i tykání by nebyl problém, pokud by to dovolila atmosféra celé školy,“ tvrdí David Yilma - Kšanda, který učí v pražské základní škole. Podobné zkušenosti má i Jindřich Bada - Gabo: „Moje třída je jako malý oddíl, ve kterém se snažím realizovat to, co jsem se naučil ve skautu.“

Na začátku každého školního roku proto rozdělí děti ve třídě do několika skupin, přičemž každá ze svého středu určí šéfa a skupiny si zvolí jména. V takovém rozdělení fungují celý rok. Inspirační družinový systémem je zřejmá a umožňuje celoroční práci s dětmi, které si tím vytváří nenásilně konkurenční prostředí a s ním spojenou motivaci. Tu podporuje Gabo i celoročním bodováním soutěží týmů. „Tohle jsem zcela převzal z našeho oddílu, kde bylo bodování vždycky prestižní věcí,“ vysvětluje Gabo původ systému. „Děti mohou průběžně sledovat své úspěchy i neúspěchy, komentovat si je navzájem a tlačit se do zlepšování statistik.“

Výhodou skautského programu oproti tomu školnímu je jeho rozložení v čase a zároveň časová nenáročnost. Ve výsledku se dětem v oddíle můžeme více individuálně věnovat. Škola je hnána kurikulem a časovým plánem, které jdou často proti sobě. Pedagog tak musí balancovat probraná témata, týdenní časovou dotaci a efektivní vzdělávání a výchovné působení na děti.

„Například učení se chybou je efekt, který se v oddílech uplatňuje téměř neustále s přirozeným

FOTO: MARTIN LISCHKA - VUK

či záměrným vyplynutím do zpětné vazby. Školní vzdělávání povětšinou pracovat s chybou nedokáže a tím ztrácí možnost působit i na soft skill dovednosti. A to nemluví o výchovných vzorech (silná stránka skautského vůdcovství), které jsou mnohdy spíše odstrašující.

Zajímavou výzvu, kterou je těžké zdolat, je podle Kšandy změnit vnímání školy u dětí jako „otravné nudy“. „Věřím, že za pomoci výše uvedeného by se to mohlo částečně podařit. Například klima třídy lze takto velmi výrazně zlepšit a je možné podporovat i pozitivní vnímání učitele, jelikož už není ten odtažitý patron, ale dospělý člověk, se kterým je legrace a dá se s ním „normálně bavit“, a to děti ocení nejvíce.“

Je však otázkou, zdali k takovému přístupu vede pedagogické vzdělání obecně, nebo specifické zážitky ze skautského oddílu. Možná, že má skauting ze své povahy větší sklon k principu školy hrou než oficiální pedagogická praxe, která se přeci jen stále ještě drží tradičního frontálního způsobu výkladu.

Skautská zkušenost by ale měla být něčím víc než jen souborem her a nápadů pro

Gabův náhled na bodování není jediným pohledem, srovnej s článkem o odměnách a trestech na str. 20.

DAVID YILMA - KŠANDA
Jsem absolvent pedagogické fakulty v Praze a sedm let s radostí učím na základní škole na nám. Jiřího z Poděbrad. Do tábora roku 2013 jsem vedl 1. oddíl skautů Nik.
dyk@seznam.cz

práci s dětmi. K tomu Gabo uvážlivě dodává: „Ve skautu nejde jen o nácvik na školní výuku, jde hlavně o postoj k dětem, který jsem tam získal. Základní poučkou pro mě bylo, že je třeba u každého dítěte podporovat ty dispozice, ve kterých je dobré, a ukazovat ostatním v kolektivu, že každý je v něčem dobrý a každý může přispět ke společnému úspěchu. Bez ohledu na to, odkud přichází nebo co dělají jeho rodiče. Skaut má veliký potenciál spojovat lidi.“ Obdobně mluví i Kšanda: „Skautská výchova je výrazněji založená na spolupráci v týmu, oproti standardním školám (existují jistě výjimky), kde je individualita učitele velmi výrazná. Zejména v přímé činnosti s dětmi. Považuji to za jeden z velkých potenciálů školství k vylepšení – poslat do třídy dva učitele. Ani spolupráce při přípravách školních vzdělávacích programů a podobných školních materiálů není ideální. Kde nastává dobré místo pro naučení se spolupráci, je při projektových dnech či výjezdech mimo budovu školy.“

Nepřímo navíc vychovává a ovlivňuje děti ne-skauty, které k nám tak mají blízko, aniž by s námi sdíleli kroj.

VYSOKÁ ŠKOLA VS. ČEKATELSKÁ ZKOUŠKA

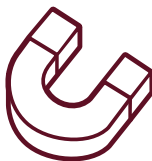
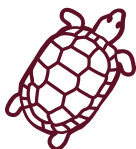
Gabo studoval na pedagogické fakultě v Ústí nad Labem, Kšanda v Praze, oba už mají za sebou dlouhou dobu ve školství. Mezi skautským a pedagogickým vzděláním vidí rozdíly. „Pedagog, který projde pětiletým magisterským studiem, získá poměrně slušné odborné vzdělání v aprobaci, kterou si zvolí. Bohužel, pedagogické vzdělání už takového rozsahu a kvality nedosáhne. Paradoxem, alespoň na pražské pedagogické fakultě, stále je, že s dětmi se nový učitel setkává nejdříve po třech letech studia. V tom spatřuji největší rozdíl – že v Junáku vše míří k tomu, aby čekatel nebo vůdce uměl pracovat s dětmi, na vysoké škole jde o praktickou práci s dětmi jen tak mimochodem.“

„Na čekatelských a vůdcovských kurzech naopak v současnosti chybí jistá míra praktické odborné erudice. Frekventanti se nesetkají s tím, jak správně mají činnosti v oddíle dělat. Do jisté míry je to dáno tím, že se předpokládá nasátí těchto témat v oddílech, také se tím zohledňují osobitá specifika mateřských oddílů, bohužel je díky tomu možné sledovat úpadek těchto znalostí a dovedností,“ doplňuje Kšanda.

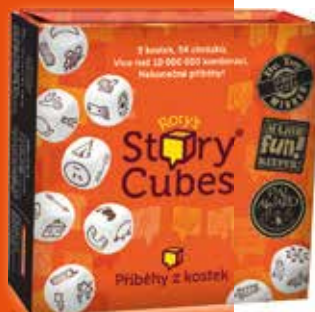
JINDŘICH BADA - GABO pochází ze Sobotky, kde působí na 1. stupni tamní základní školy jako učitel již dvanáctým rokem. Ve skautském hnutí ho však známe více jak dvacet let pod přezdívkou Gabo. gabo@turnov.org

Příběhy z kostek

Jedinečná společenská hra, která rozvíjí představivost a fantazii dětí i dospělých.

Hodte kostkami a vyprávějte příběh. Pohádku, horor, nebo jakýkoli jiný. Podívejte na obrázky a příběh se sám začne rozvíjet!

9 kostek,
54 obrázků,
10 miliónů kombinací,
nekonečné příběhy...

LADISLAV PELCL - BILBO

organizační zpravodaj VRJ

Bezpečně s dětmi a mládeží

V červnu vydali Mladí ochránci přírody další vydání dlouho očekávané knihy „Bezpečně s dětmi a mládeží“, jejímiž autory jsou Jan Kutý a Jana Stibralová. Kniha, kterou i tentokrát dostávají spolu s časopisy vedoucí středisek, přináší velmi užitečné shrnutí legislativních požadavků i odborných doporučení k činnostem, které se svými oddíly podnikáme – např. cyklovýpravě. Poslouží tak jak pro lepší naplánování

akce samotné, tak i pro proškolení dětí či dalších vedoucích o možných rizicích a způsobech, jak jim předcházet. Pomůže vám při přemítání, zda pro konkrétní aktivitu potřebujete zvláštní kvalifikaci či zda je třeba mít v klubovně vyvěšenu požární poplachovou směrnicí a co to vlastně je. Budete-li potřebovat další výtisky, můžete si je doobjednat přímo u vydavatele: www.emop.cz.

Nový Teepek.cz

REDAKCE TEEPEK.CZ

Po červnovém spuštění Rovernetu má i Teepek.cz nový web! Hodně posiluje sociální stránku webu, aby napomáhal utváření nových přátelství na dálku mezi skautkami a skauty (zde je myšleno přátelství v pravém slova smyslu). Díky napojení na skautIS dokáže automaticky rozpoznávat, jakou má kdo ve skautu roli, a podle toho mu přizpůsobovat obsah. Družiny si mohou nyní na webu založit vlastní stránku (obdobu skupiny na facebooku) a využívat ji jako svoji on-line kroniku nebo komunikační nástroj (družinová štafeta). Dominantní součástí webu zůstávají

nadále články, které mohou kromě redakce tvořit i děti samy. Na novém Teepeku má redakce možnost s pisateli článku efektivněji komunikovat a poskytovat jim tak zpětnou vazbu. Do konce kalendářního roku se zde objeví i Rádcovská akademie – e-learningový kurz pro rádce.

ONDŘEJ KUPKA - DICK

Zpravodaj VRJ pro program, má na starosti Nový program, Hodnocení kvality, Výchovné odbory a mnohé další. Po předání střediska a odpočinkových prázdninách se vrhá do zbývajících projektů pro dokončení nového programu ondrej.kupka@junak.cz

www.rovernet.cz

Roverský začátek můžete stahovat z Rovernetu

Poslední rok Nového programu

Projekt „Nový program“, v jehož rámci vznikly nové stezky a mnoho dalších výstupů, se po více jak osmiletém úsilí blíží svému závěru a na jaře by měl být oficiálně ukončen. Budeme se proto věnovat dotažením zbývajících věcí včetně všech „kostlivců“ a restů. A není toho na dotáhnouti málo, zejména pak finiš předškoláků, odborek a mnohé další „drobnosti“.

CO PROBÍHÁ NEBO NÁS ČEKÁ

- ▶ V září vychází Rádcovský zápisník ve své finální podobě.
- ▶ V září bude Náčelnictvo Junáka rozhodovat o oficiálním vzniku věkové kategorie předškoláků a o jejím názvu.
- ▶ Zpracováváme připomínky z testování pracovních listů pro předškoláky a hledáme ilustrátora na jejich vydání.
- ▶ Restartujeme projekt odborek, který se zastavil na začátku zpracování zbývajících odborek (poté, co jsme dokončili a testovali odborky experimentální).

Nemusíte se bát, že by ukončením projektu ustalý práce na rozvoji výchovného programu Junáka. Stále toho bude dost – rozvoj databáze aktivit, zjednodušené metodiky, handbook pro děti a vedoucí, tím spíše, že bychom chtěli každých cca 5 let podrobit jednotlivé nástroje průzkumu jejich fungování a případně revizi (tak, jak nás to čeká pravděpodobně už příští rok u skautských stezek). Nicméně už se bude jednat o souvislý a průběžný vývoj, nikoliv o tak obrovský projekt, jakým byl Nový program.

CO SE V NEDÁVNÉ DOBĚ UDÁLO

- ▶ Byl dokončen nový RoverNet – webový portál pro všechny rovery a rangers spojující roverský program, roverskou komunikaci a další komunitní prvky.
- ▶ Byl vydán Roverský začátek a Roverský diář, který je k zakoupení ve skautských obchodech.
- ▶ Bylo umožněno rozeslat Roverský začátek začínajícím R&R společně s rozesílkou časopisů.
- ▶ Byly vydány diplomy a samolepky na nástěnku ke skautské stezce.
- ▶ Proběhl výzkum používání skautských stezek, výstupy z něj budou vbrzku k dispozici.

Výzva

Kromě Nového programu, nového Teepka a nové knihy představuje tohle číslo i novou šéfredaktorku. Převzala jsem po Brčce kormidlo časopisu Skauting a naskočila tak do kolotoče výchovných témat, zaneprázdněných autorů a výhrůžných deadlinů. Dosud jsem se ve skautingu věnovala vedení oddílů, rádcům, čekatelům na Odyssee, okrajově Teepkovi nebo jiným nárazovým projektům. A teď mám před sebou výzvu v podobě Skautingu, tentokrát s velkým S. Už tuším, že to bude o dost jiné, než nás učili ve škole – studuju brněnskou žurnalistiku – ale nejspíš taky mnohem zábavnější než černá kronika.

To, co chci časopisu dát, je čtenost. Chtěla bych takový Skauting, který budou vůdci a činovníci číst, protože se v něm něco dozvědí, inspirovaní se, nadchnou. Je Skauting takový teď? A jestli ne, jak by se měl změnit? Ráda bych ho naplnila tématy, která rezonují oddíly a středisky, a které vyvolají diskuzi a debatu. Teď přijde známá věta o tom, že na to potřebuju znát váš názor – a ano, je tady. Ani moderní technologie lidské názory a pohledy na věc nenahradí a ani bujná fantazie jich nevymyslí dost.

Časopis ani já sama si ale nenárokujeme patent na pravdu. Výchova dětí nebo vedení lidí nejsou věci, které by se daly dělat jen jednou správnou cestou, proto ji tady ani nehledejte. Namísto toho hledejte věci, které vám v časopise chybí, které jsou kontroverzní, které vám vadí, rozčilují vás.

- ▶ Dozví se čtenáři ze Skautingu něco nového?
- ▶ Jsou pro ně články srozumitelné?
- ▶ Vráti se k časopisu, když narazí v praxi na téma, o kterém četli?
- ▶ Chtěli by časopis odbornější, nebo praktičtější?
- ▶ Proč vlastně Skauting čtou a odebírají?

To všechno jsou otázky, které se mi neustále honí hlavou. Budu ráda, když na ně od vás – vůdců, činovníků, roverů – dostanu odpovědi. Ať už osobně, e-mailem, na FB nebo Křížovatce.

Budu se těšit – a vlastně i trochu bát vašich reakcí – a redakce se mnou.

KÁTA ŠMAJZROVÁ

Návod na Skauting

...ANEB ČTI VE ZNAMENÍCH

Chod'po sekcích (každá rubrika má název v barvě jedné sekce)

- ▶ pro oddíly v barvě zelené
- ▶ pro organizační jednotky v barvě oranžové
- ▶ pro tebe samotného v modré barvě

JEZDI NA SEMAFOR

Abys lehce odlišil věkovou kategorii, které se článek týká, máš na každé stránce semafor:

- pro vlčata a světlušky
- pro skauty a skautky
- pro rovery a rangers

OBJEVUJ TAGY

U každé rubriky jsou vytažena klíčová slova z článku, témata, o kterých článek pojednává. Pokud budeš tedy hledat např. vše o nováčcích, stačí prolistovat okraje stránek.

Skauting, dvouměsíčník pro skautskou výchovu – vydává Tiskové a distribuční centrum Junáka. **REDAKCE** Senovážné nám. 24, 116 47 Praha 1, tel.: 234 621 223, fax: 234 621 399, e-mail: skauting@skaut.cz **ŠÉFREDAKTORKA** Kateřina Šmajzrová (kata@skaut.cz) **REDAKČNÍ RADA** Kateřina Šmajzrová (kata@skaut.cz), Hana Zampachová (zampachova.hana@gmail.com), Marek Fapšo (fapsa.marek@gmail.com), Ivana Moravcová (iva.mor@centrum.cz), Jaroslav Rejl (kaktus.jr@gmail.com), Martin Černý (xcermoi@gmail.com) **SAZBA A GRAFICKÁ ÚPRAVA** Marek Bárta **INZERCE** tel: 234 621 223, fax: 234 621 399, e-mail: tdc@junak.cz; www.skaut.cz/tdc, www.skaut.cz/obchod **TISK** Polygraf © TDC Junáka

Zaslané rukopisy, kresby a fotografie se archivují a vracejí se jen na vyžádání odesílatelů. Vydavatel si vyhrazuje právo zveřejnit publikované materiály též na internetu.

Vyšlo 1. 10. 2013, uzávěrka byla 30. 8. 2013, uzávěrka listopadového vydání bude 15. 10. 2013.

Foto na titulní straně Iva Moravcová.

KALENDÁŘ

Oddíl

říjen

7.–13. 10. – 10. ročník sbírky Postavme školu v Africe.

13. 10. je uzávěrka nahrávek do divadelního festivalu Skautské století.

15. 10. – Mezinárodní den bílé hole – sbírka Bílá pastelka – zapojíte se? Připrav si pro oddíl program o nevidomých, vyzkoušejte si orientaci po městě, které dobře znáte, zjistěte, jak jinak se dá pomáhat!

25.–28. 10. se ve Frýdku-Místku uskuteční **Poradní skála**, celostátní setkání vedoucích včlat a světlušek, hlásit se můžete na webu www.poradniskala.cz.

28.–30. 10. mají školáci **podzimní prázdniny**. do 31. 10. běží registrace do Expedice ZS – dlouhodobé hře Skauta-Junáka.

listopad

3. 11. bude v Praze **pracovní seminář** k novému znění Stanov.

8.–10. 11. se v Praze uskuteční seminář odboru Skauting pro všechny **Z nevýhody výhoda IV**. Přihlašování běží na stránkách www.spu.cz do konce října.

14. 11. – Den bez aut – co přesvědčit rovery i vedení ke dnu nebo týdnu bez auta? Je to pro vás výzva?

17. 11. – státní svátek a **Mezinárodní den studentstva** – vědí děti v oddíle, proč mají volno ze školy? Zapoj historii do programu oddílu!

23. 11. – **Divadelní festival Skautského století** v Praze.

prosinec

6.–8. 12. se v Praze uskuteční **Mikulášský víkend**.

Středisko / okres / kraj

říjen

- zjistit dotační programy od měst/obcí/jiných organizací na příští rok
- sestavit rozpočet na příští rok

listopad

- do 15. 11. vyplnit ve skautISu skutečnosti táborů
- schválit výši registračního poplatku na další rok
- zjistit ve středisku požadavky na vzdělávání na další rok

Dotace

Z Ústředí na opravu a údržbu kluboven musí být **vyúčtované** do **15. 12.**, stejně tak dotace na celostátní akce, práci s neorganizovanou mládeží nebo kurzy – ty musí být vyúčtovány nejdéle jeden měsíc po svém skončení, nejdéle do 15. 12. 2013.

Rady a tipy pro skautIS

FOTKY OSOB VE SKAUTISU I NA WEBECH

Již dlouho může každý do svých údajů **vložit profilovou fotografii**. Nyní tato funkce získala vylepšenou podobu. K čemu je tedy dobré mít ve skautISu nahranou fotku a jak to vlastně udělat?

Jestliže chcete přidat fotografii ke své osobě, stačí se přihlásit do skautISu, zobrazit stránku v „**Moje > Moje osoba > Základní údaje**“ a zde kliknout na tlačítko „Upravit“. Pak už můžete upravovat základní osobní údaje a mimo jiné nahrát (nebo smazat) profilovou fotografii. Fotka musí mít

poměr stran 3:4 a rozlišení minimálně 1200×1600 px a hlavně **být fotografií průkazového typu** – tedy

zobrazovat obličej osoby, čelem k fotografii, částečně viditelná ramena a přiměřeného stří.

Fotku ale klidně **můžete pořídit vlastním digitálním fotoaparátem** při schůzce. Pokud by náhodou fotografie nesplňovala požadavky, budete na to upozorněni, případně se skautIS pokusí automaticky fotografii oříznout. Po stisknutí tlačítka „Uložit“ si fotografii nahrajete a následně se zobrazí nová možnost úpravy výřezu fotky. Fotku můžete zkontrolovat, ale hlavně lze **označit libovolnou část jako čtvercový výřez**, který bude použit ve skautISu i na dalších webech jako **miniatura profilové fotky** dané osoby.

A k čemu že je tato čtvercová miniatura dobrá? Ve skautISu se zobrazuje například u **přihlášeného uživatele, v seznamu osob, ve skautském adresáři** a v brzké době také u kontaktů v mobilních aplikacích. Základní fotografie je též používána na **členských kartách**, které si nově můžete přímo ve skautISu reálně prohlédnout. Navíc, když budete ve skautISu **hledat nějakou osobu** (v menu „Osoby > Hledání osob“), kromě textového seznamu a každého řádku uvidíte i čtvercovou miniaturu dané osoby, což hledání zpřehledňuje. Mimo samotného skautISu jsou miniatury využívány **na nových skautských**

webech. Stačí se přihlásit na Rovernet, Teepka či v budoucnu na novou Skautskou křižovatku a ihned vidíte, kdo daný článek napsal nebo vložil vzkaz na váš webový profil.

Pokud se ve skautISu chcete snadno orientovat v seznamech svých členů, **doporučujeme nahrát profilovou fotku ke každé osobě**. To může snadno udělat uživatel v roli „Vedoucí/administrátor“ u jakéhokoli člena oddílu na záložce „Základní údaje“.

NOVÉ FUNKCE SKAUTISU

- náhledy členských karet, jak vypadají ve skutečnosti
- vylepšení funkcí sněmů
- fotky osob v novém pojetí a s napojením na weby
- podpora pro trvalé přihlášení
- opravy a vylepšení v zobrazování tarifů STS

PLÁNY NA ROK 2013/2014

- nové uživatelské prostředí
- další služby Google Apps
- agenda vzdělávacích akcí
- základní vyúčtování dotací
- správa hostingu Lebeda